

**Bruxelles, 13. lipnja 2025.
(OR. en)**

**10274/25
ADD 5**

**Međuinstitucijski predmet:
2025/0163(NLE)**

**AELE 52
CH 18
MI 395
ESPACE 47**

POP RATNA BILJEŠKA

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	13. lipnja 2025.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2025) 308 annex
Predmet:	PRILOG Prijedlogu odluke Vijeća o potpisivanju, u ime Europske unije, širokog paketa sporazuma radi učvršćivanja, produbljivanja i proširenja bilateralnih odnosa sa Švicarskom Konfederacijom i o privremenoj primjeni Sporazuma o uvjetima sudjelovanja Švicarske Konfederacije u Agenciji Europske unije za svemirski program

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2025) 308 - Annex 5.

Priloženo: COM(2025) 308 annex

Bruxelles, 13.6.2025.
COM(2025) 308 final

ANNEX 5

PRILOG

Prijedlogu odluke Vijeća

o potpisivanju, u ime Europske unije, širokog paketa sporazuma radi učvršćivanja, produbljivanja i proširenja bilateralnih odnosa sa Švicarskom Konfederacijom i o privremenoj primjeni Sporazuma o uvjetima sudjelovanja Švicarske Konfederacije u Agenciji Europske unije za svemirski program

PROTOKOL O IZMJENI
UZ SPORAZUM
IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE
I ŠVICARSKE KONFEDERACIJE
O TRGOVINI POLJOPRIVREDNIM PROIZVODIMA

EUROPSKA UNIJA, dalje u tekstu „Unija”,

i

ŠVICARSKA KONFEDERACIJA, dalje u tekstu „Švicarska”,

dalje u tekstu „stranke”,

PODSJEĆAJUĆI na cilj Sporazuma između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima, potpisanog u Luxembourg 21. lipnja 1999. (dalje u tekstu „Sporazum”), da se osnaže odnosi slobodne trgovine između stranaka olakšavanjem pristupa svake stranke tržištu poljoprivrednih proizvoda druge stranke,

PODSJEĆAJUĆI na suverenitet stranaka nad njihovim poljoprivrednim politikama,

POTVRĐUJUĆI potrebu za izmjenom Sporazuma nakon uspostave zajedničkog prostora za sigurnost hrane Protokolom uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane, potpisanim u [...] [...] (dalje u tekstu „Protokol o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane”), koji obuhvaća određena područja koja su dosad bila uređena Sporazumom, POTVRĐUJUĆI potrebu za prilagodbom institucionalnih odredaba Sporazuma radi povećanja djelotvornosti i učinkovitosti Sporazuma i osiguravanja njegove usklađenosti sa zajedničkim prostorom za sigurnost hrane,

POTVRĐUJUĆI da bi se Sporazum trebao temeljiti na ravnopravnosti, uzajamnosti i općenitoj ravnoteži koristi, prava i obveza stranaka u područjima obuhvaćenima Sporazumom,

PODSJEĆAJUĆI na suštinsku vezu između Sporazuma i šest drugih sporazuma između Europske zajednice i Švicarske potpisanih u Luxembourg u 21. lipnja 1999.,

POTVRĐUJUĆI suštinsku vezu između Sporazuma i zajedničkog prostora za sigurnost hrane uspostavljenog Protokolom o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane, s kojim čini smislenu cjelinu,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

ČLANAK 1.

Izmjene Sporazuma i njegovih priloga

Sporazum se mijenja kako slijedi:

1. Upućivanja na „Europsku zajednicu” ili „Zajednicu” u Sporazumu smatraju se upućivanjima na Uniju.
2. Članak 5. zamjenjuje se sljedećim:

„ČLANAK 5.

Uklanjanje tehničkih prepreka trgovini poljoprivrednim proizvodima

U svrhu poticanja trgovine poljoprivrednim proizvodima stranke uklanjaju ili smanjuju tehničke prepreke u skladu sa sljedećim prilogima Sporazumu:

- Prilogom 7. o trgovini proizvodima iz sektora vina,
- Prilogom 8. o uzajamnom priznavanju i zaštiti naziva jakih alkoholnih pića i aromatiziranih pića na bazi vina,
- Prilogom 9. o ekološki proizvedenim poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima,
- Prilogom 10. o priznavanju provjera sukladnosti za svježe voće i povrće na koje se primjenjuju tržišne norme,

- Prilogom 12. o zaštiti oznaka izvornosti i oznaka zemljopisnog podrijetla za poljoprivredne i prehrambene proizvode.”;

3. Članak 6. zamjenjuje se sljedećim:

„ČLANAK 6.

Zajednički odbor za poljoprivredu

1. Osniva se Zajednički odbor za poljoprivredu.

Zajednički odbor za poljoprivredu čine predstavnici stranaka.

2. Zajedničkim odborom za poljoprivredu supredsjedaju predstavnik Unije i predstavnik Švicarske.

3. Zajednički odbor za poljoprivredu:

- (a) osigurava pravilno funkcioniranje i djelotvorno upravljanje i primjenu ovog Sporazuma;
- (b) služi kao forum za uzajamno savjetovanje i stalnu razmjenu informacija između stranaka, posebno za potrebe pronalaženja rješenja za sve poteškoće u tumačenju ili primjeni Sporazuma u skladu s člankom 7.a;

- (c) strankama daje preporuke o pitanjima koja se odnose na ovaj Sporazum;
- (d) donosi odluke kad je to predviđeno u ovom Sporazumu; i
- (e) izvršava sve druge nadležnosti koje su mu dodijeljene ovim Sporazumom.

4. Zajednički odbor za poljoprivredu odluke donosi konsenzusom.

Odluke su obvezujuće za stranke, koje poduzimaju sve mjere potrebne za njihovu provedbu.

5. Zajednički odbor za poljoprivredu sastaje se najmanje jednom godišnje naizmjenično u Bruxellesu i Bernu, osim ako supredsjedatelji odluče drukčije. Sastaje se i na zahtjev bilo koje stranke. Supredsjedatelji se mogu dogovoriti da se sastanak Zajedničkog odbora za poljoprivredu održi putem videokonferencije ili telekonferencije.

Zajednički odbor za poljoprivredu može odlučiti donositi odluke pisanim postupkom.

6. Zajednički odbor za poljoprivredu donosi svoj poslovnik na svojem prvom sastanku.

7. Zajednički odbor za poljoprivredu može odlučiti osnovati bilo koju radnu skupinu ili skupinu stručnjaka koja mu može pomagati u izvršavanju dužnosti.”;

4. Članak 7. zamjenjuje se sljedećim:

„ČLANAK 7.

Načelo isključivosti

Stranke se obvezuju da će sporove oko tumačenja ili primjene ovog Sporazuma rješavati isključivo na načine predviđene u ovom Sporazumu.”;

5. umeću se sljedeći članci:

„ČLANAK 7.a

Postupak u slučaju poteškoća s tumačenjem ili primjenom

1. U slučaju poteškoća s tumačenjem ili primjenom ovog Sporazuma stranke se međusobno savjetuju u okviru Zajedničkog odbora za poljoprivredu kako bi pronašle obostrano prihvatljivo rješenje. U tu se svrhu Zajedničkom odboru za poljoprivredu dostavljaju sve korisne informacije koje mu omogućuju temeljitu analizu situacije. Zajednički odbor za poljoprivredu razmatra sve mogućnosti za osiguravanje daljnjeg pravilnog funkcioniranja Sporazuma.
2. Ako Zajednički odbor za poljoprivredu ne uspije pronaći rješenje za poteškoće iz stavka 1. u roku od tri mjeseca od datuma na koji je o njima obaviješten, bilo koja od stranaka može zatražiti da arbitražni sud riješi spor u skladu s pravilima iz Protokola o arbitražnom sudu uz ovaj Sporazum.

3. Svaka stranka poduzima sve potrebne mjere kako bi u dobroj vjeri postupila u skladu s odlukom arbitražnog suda.

Stranka za koju arbitražni sud utvrdi da nije postupala u skladu s ovim Sporazumom preko Zajedničkog odbora za poljoprivredu obavješćuje drugu stranku o mjerama koje je poduzela kako bi se uskladila s odlukom arbitražnog suda.

4. Postupak iz stavka 2. ovog članka ne utječe na koncesije kako su dodijeljene i utvrđene u prilogima od 1. do 3. ovom Sporazumu i na upravljanje njima.

ČLANAK 7.b

Kompenzacijske mjere

1. Ako stranka za koju arbitražni sud utvrdi da nije postupala u skladu s ovim Sporazumom ne obavijesti drugu stranku u razumnom roku određenom u skladu s člankom IV.2. stavkom 6. Protokola o arbitražnom sudu uz ovaj Sporazum o mjerama koje je poduzela kako bi se uskladila s odlukom arbitražnog suda ili ako druga stranka smatra da priopćene mjere nisu u skladu s odlukom arbitražnog suda, ta druga stranka može donijeti proporcionalne kompenzacijske mjere u okviru ovog Sporazuma ili Protokola o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane (dalje u tekstu „kompenzacijske mjere”) kako bi se ispravila moguća neravnoteža. Stranku za koju je arbitražni sud utvrdio da nije postupala u skladu sa Sporazumom obavješćuje o kompenzacijskim mjerama i navodi te mjere u toj obavijesti. Te kompenzacijske mjere počinju proizvoditi učinke tri mjeseca od datuma obavijesti.

2. Ako u roku od mjesec dana od datuma obavijesti o planiranim kompenzacijskim mjerama Zajednički odbor za poljoprivredu ne donese odluku o njihovoj suspenziji, izmjeni ili poništenju, bilo koja stranka može pitanje njihove proporcionalnosti uputiti na arbitražu, u skladu s Protokolom o arbitražnom sudu uz ovaj Sporazum.

3. Arbitražni sud donosi odluku u roku utvrđenom u članku III.8. stavku 3. Protokola o arbitražnom sudu uz ovaj Sporazum.

4. Kompenzacijske mjere nemaju retroaktivni učinak. Posebno se zadržavaju prava i obveze koje su pojedinci i gospodarski subjekti stekli prije nego što su kompenzacijske mjere počele proizvoditi učinke.”;

6. u članku 9. naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Čuvanje poslovne tajne”;

7. umeće se sljedeći članak:

„ČLANAK 9.a

Klasificirani podaci i osjetljivi neklasificirani podaci

1. Ništa se u ovom Sporazumu ne tumači kao zahtjev da ugovorna stranka stavi na raspolaganje klasificirane podatke.

2. S klasificiranim podacima ili materijalom koji su stranke dostavile ili razmijenile na temelju ovog Sporazuma postupa se i štiti ih se u skladu sa Sporazumom između Švicarske Konfederacije i Europske unije o sigurnosnim postupcima za razmjenu klasificiranih podataka, potpisanim u Bruxellesu 28. travnja 2008., i sigurnosnim dogovorima za njegovu provedbu.

3. Zajednički odbor za poljoprivredu odlukom donosi upute za postupanje kako bi se osigurala zaštita osjetljivih neklasificiranih podataka koje razmjenjuju stranke.”;

8. u članku 11., članku 12. stavku 2. i članku 13. stavku 2. riječi „Odbor” zamjenjuju se riječima „Zajednički odbor za poljoprivredu”;

9. članak 15. zamjenjuje se sljedećim:

„ČLANAK 15.

Prilozi, dodaci i Protokol

Prilozi i dodaci ovom Sporazumu te Protokol o arbitražnom sudu uz ovaj Sporazum njegov su sastavni dio.”;

10. Članak 16. zamjenjuje se sljedećim:

„ČLANAK 16.

Teritorijalno područje primjene

Ovaj se Sporazum primjenjuje, s jedne strane, na područjima na kojima se primjenjuju Ugovor o Europskoj uniji i Ugovor o funkcioniranju Europske unije i pod uvjetima utvrđenima u tim ugovorima te, s druge strane, na državnom području Švicarske.”;

11. u članku 17. dodaju se sljedeći stavci:

„5. Ako se ovaj Sporazum raskine u skladu sa stavkom 3., Protokol o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane prestaje se primjenjivati na datum iz stavka 4.

6. Ako se Sporazum prestane primjenjivati, zadržavaju se prava i obveze koje su pojedinci i gospodarski subjekti već stekli na temelju njih. Stranke sporazumno utvrđuju koje se mjere trebaju poduzeti s obzirom na prava koja su u postupku stjecanja.”;

12. prilozi 4., 5., 6. i 11. stavljaju se izvan snage na datum stupanja na snagu Protokola o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane;

13. tekst iz Priloga ovom Protokolu dodaje se kao protokol uz Sporazum.

ČLANAK 2.

Prijelazna primjena priloga 4., 5., 6. i 11. Sporazumu

Prilozi 4., 5., 6. i 11. nastavljaju proizvoditi učinke za vrijeme trajanja prijelaznog razdoblja utvrđenog člankom 32. Protokola o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane, koje u skladu s tom odredbom započinje na datum stupanja na snagu tog protokola i završava najkasnije 24 mjeseca nakon njegova stupanja na snagu.

Za potrebe Sporazuma datum isteka tog prijelaznog razdoblja utvrđuje se odlukom Zajedničkog odbora za poljoprivredu osnovanog na temelju članka 6. Sporazuma koja se donosi nakon primitka obavijesti Zajedničkog odbora za sigurnost hrane osnovanog na temelju članka 11. Protokola o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane.

ČLANAK 3.

Stupanje na snagu

1. Ugovorne stranke ovaj Protokol ratificiraju ili odobravaju u skladu sa svojim postupcima. Stranke se međusobno obavješćuju o provedbi unutarnjih postupaka potrebnih za stupanje na snagu ovog Protokola.

2. Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon posljednje obavijesti o sljedećim instrumentima:

- (a) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba,
- (b) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba,
- (c) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o zračnom prometu,
- (d) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o zračnom prometu,
- (e) Protokolu o državnim potporama uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o zračnom prometu,
- (f) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o željezničkom i cestovnom prijevozu robe i putnika,

- (g) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o željezničkom i cestovnom prijevozu robe i putnika,
- (h) Protokolu o državnim potporama uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o željezničkom i cestovnom prijevozu robe i putnika,
- (i) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o uzajamnom priznavanju u vezi s ocjenom sukladnosti,
- (j) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o uzajamnom priznavanju u vezi s ocjenom sukladnosti,
- (k) Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o redovitom financijskom doprinosu Švicarske smanjenju gospodarskih i socijalnih razlika u Europskoj uniji,
- (l) Sporazumu između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o sudjelovanju Švicarske Konfederacije u programima Unije,
- (m) Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o uvjetima sudjelovanja Švicarske Konfederacije u Agenciji Europske unije za svemirski program.

Sastavljeno u [...] [...] u po dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

U POTVRDU TOGA niže potpisani, propisno ovlašteni za to, potpisali su ovaj Protokol.

[Potpis na sva 24 jezika EU-a: „Za Europsku uniju” i „Za Švicarsku Konfederaciju”]

PROTOKOL
UZ SPORAZUM
IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE
I ŠVICARSKÉ KONFEDERACIJE
O TRGOVINI POLJOPRIVREDNIM PROIZVODIMA
O ARBITRAŽNOM SUDU

POGLAVLJE I.

UVODNE ODREDBE

ČLANAK I.1.

Područje primjene

Ako jedna od stranaka (dalje u tekstu „stranke”) uputi spor na arbitražu u skladu s člankom 7.a stavkom 2. ili člankom 7.b stavkom 2. Sporazuma, primjenjuju se pravila utvrđena u ovom Protokolu.

ČLANAK I.2.

Pisarnica i tajničke usluge

Međunarodni ured Stalnog arbitražnog suda u Haagu (dalje u tekstu „Međunarodni ured”) obavlja funkcije pisarnice i pruža potrebne tajničke usluge.

ČLANAK I.3.

Obavijesti i izračun rokova

1. Obavijesti, uključujući priopćenja i prijedloge, mogu se slati bilo kojim komunikacijskim sredstvom koje potvrđuje njihov prijenos ili omogućuje potvrdu tih obavijesti.
2. Takve se obavijesti mogu slati elektronički samo ako je stranka izričito odredila ili odobrila adresu u tu svrhu.
3. Takve obavijesti koje se dostavljaju strankama šalju se Odjelu za Europu Saveznog ministarstva vanjskih poslova za Švicarsku i Pravnoj službi Komisije za Uniju.

4. Rokovi utvrđeni iz ovog Protokola počinju teći od dana nakon određenog događaja ili poduzimanja određene radnje. Ako je posljednji dan za dostavu određenog dokumenta neradni dan institucija Unije ili vlade Švicarske, rok za dostavu tog dokumenta istječe prvi idući radni dan. Računaju se i neradni dani unutar tog razdoblja.

ČLANAK I.4.

Obavijest o arbitraži

1. Stranka koja pokreće arbitražni postupak (dalje u tekstu „tužitelj”) šalje obavijest o arbitraži drugoj stranci (dalje u tekstu „tuženik”) i Međunarodnom uredu.
2. Smatra se da arbitražni postupak započinje dan nakon što tuženik primi obavijest o arbitraži.
3. Obavijest o arbitraži sadržava sljedeće informacije:
 - (a) zahtjev da se spor uputi na arbitražu;
 - (b) imena i podatke za kontakt stranaka;
 - (c) imena i adrese tužiteljevih zastupnika;

- (d) pravnu osnovu postupka (članak 7.a stavak 2. ili članak 7.b stavak 2. Sporazuma) i:
- i. u slučajevima iz članka 7.a stavka 2. Sporazuma, sporno pitanje kako je službeno uvršteno u dnevni red Zajedničkog odbora za poljoprivredu radi rješavanja u skladu s člankom 7.a stavkom 1. Sporazuma; i
 - ii. u slučajevima iz članka 7.b stavka 2. Sporazuma, odluku arbitražnog suda, eventualne provedbene mjere iz članka 7.a stavka 3. Sporazuma i sporne kompenzacijske mjere;
- (e) pravilo koje je uzrok spora ili je povezano s njim;
- (f) kratak opis spora; i
- (g) ime jednog arbitra ili, ako se imenuje pet arbitara, imena dvaju arbitara.
4. Nikakve tvrdnje o dostatnosti obavijesti o arbitraži ne sprečavaju konstituiranje arbitražnog suda. Arbitražni sud donosi konačnu odluku o sporu.

ČLANAK I.5.

Odgovor na obavijest o arbitraži

1. U roku od 60 dana od primitka obavijesti o arbitraži tuženik tužitelju i Međunarodnom uredu šalje odgovor, koji sadržava sljedeće informacije:

- (a) imena i podatke za kontakt stranaka;
- (b) imena i adrese tuženikovih zastupnika;
- (c) odgovor na informacije navedene u obavijesti o arbitraži u skladu s člankom I.4. stavkom 3. točkama od (d) do (f); i
- (d) ime jednog arbitra ili, ako se imenuje pet arbitara, imena dvaju arbitara.

2. Izostanak odgovora ili nepotpun ili nepravodoban odgovor tuženika na obavijest o arbitraži ne sprečava konstituiranje arbitražnog suda. Arbitražni sud donosi konačnu odluku o sporu.

3. Zatraži li tuženik u odgovoru na obavijest o arbitraži da se arbitražni sud sastoji od pet arbitara, tužitelj imenuje dodatnog arbitra u roku od 30 dana od primitka odgovora na obavijest o arbitraži.

ČLANAK I.6.

Zastupanje i pomoć

1. Pred arbitražnim sudom stranke zastupa barem jedan zastupnik. Zastupnicima mogu pomagati savjetnici ili odvjetnici.
2. Sve promjene zastupnika ili njihovih adresa priopćuju se drugoj stranci, Međunarodnom uredu i arbitražnom sudu. Arbitražni sud može u bilo kojem trenutnu samoinicijativno ili na zahtjev stranke tražiti da mu se predoče dokazi o ovlastima dodijeljenima zastupnicima stranaka.

POGLAVLJE II.

SASTAV ARBITRAŽNOG SUDA

ČLANAK II.1.

Broj arbitara

Arbitražni sud sastoji se od tri arbitra. Ako tužitelj u obavijesti o arbitraži ili tuženik u odgovoru na nju to zatraži, arbitražni sud sastoji se od pet arbitara.

ČLANAK II.2.

Imenovanje arbitara

1. Imenuju li se tri arbitra, svaka stranka određuje jednog. Dva arbitra koje su imenovale stranke odabiru trećeg arbitra za predsjednika arbitražnog suda.
2. Imenuje li se pet arbitara, svaka stranka određuje dva. Četiri arbitra koje su imenovale stranke biraju petog arbitra za predsjednika arbitražnog suda.
3. Ako se arbitri ne dogovore oko odabira predsjednika arbitražnog suda u roku od 30 dana od imenovanja posljednjeg arbitra po izboru stranaka, predsjednika imenuje glavni tajnik Stalnog arbitražnog suda.
4. Radi olakšavanja postupka odabira arbitara za sastav arbitražnog suda utvrđuje se i prema potrebi ažurira okvirni popis osoba s kvalifikacijama iz stavka 6., koji je zajednički svim bilateralnim sporazumima u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje te Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o zdravlju, potpisanom u [...] [...] (dalje u tekstu „Sporazum o zdravlju”), Sporazumu između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima, potpisanom u Luxembourg u 21. lipnja 1999. (dalje u tekstu „Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima”) i Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o redovitom financijskom doprinosu Švicarske smanjenju gospodarskih i socijalnih razlika u Europskoj uniji, potpisanom u [...] [...] (dalje u tekstu „Sporazum o redovitom financijskom doprinosu Švicarske”). Taj se popis za potrebe Sporazuma donosi i ažurira odlukom Zajedničkog odbora za poljoprivredu.

5. Ako stranka ne odredi arbitra, glavni tajnik Stalnog arbitražnog suda imenuje arbitra s popisa iz stavka 4. Ako takav popis ne postoji, glavni tajnik Stalnog arbitražnog suda imenuje arbitra ždrijebom među pojedincima koje su jedna ili obje stranke službeno predložile za potrebe stavka 4.

6. Članovi arbitražnog suda moraju biti visokokvalificirane,iskusne i neovisne osobe (povezane ili nepovezane sa strankama) za koje je sigurno da nisu u sukobu interesa. Posebno moraju imati dokazano stručno znanje u području prava i pitanjima obuhvaćenima ovim Sporazumom, ne smiju primati upute ni od jedne stranke, moraju djelovati u vlastito ime i ne smiju primaju upute ni od jedne organizacije ili vlade kad je riječ o pitanjima povezanima sa sporom. Predsjednik arbitražnog suda mora imati iskustva i s postupcima rješavanja sporova.

ČLANAK II.3.

Izjave arbitara

1. Kad se razmatra imenovanje određene osobe arbitrom, ta osoba mora prijaviti sve što bi njezinu nepristranost ili neovisnost moglo dovesti u opravdanu sumnju. Od trenutka imenovanja i tijekom cijelog arbitražnog postupka arbitar je dužan strankama i drugim arbitrima bez odgode prijaviti sve takve okolnosti ako to već nije učinio.

2. Svaki arbitar može se razriješiti dužnosti ako postoje okolnosti koje bi njegovu nepristranost ili neovisnost mogle dovesti u opravdanu sumnju.

3. Stranka može zatražiti razrješenje arbitra kojeg je imenovala samo iz razloga otkrivenog nakon imenovanja.

4. Ako arbitar ne djeluje ili ako je *de jure* ili *de facto* spriječen u obavljanju svojih zadaća, primjenjuje se postupak za razrješenje arbitara utvrđen u članku II.4.

ČLANAK II.4.

Razrješenje arbitara

1. Stranka koja želi razriješiti arbitra podnosi zahtjev za razrješenje u roku od 30 dana od datuma na koji je obaviještena o njegovu imenovanju ili u roku od 30 dana od datuma na koji je doznala za okolnosti iz članka II.3.

2. Zahtjev za razrješenje šalje se drugoj stranci, arbitru kojeg se razrješuje dužnosti, drugim arbitrima i Međunarodnom uredu. U njemu se navode razlozi zbog kojih se traži razrješenje.

3. Kad se podnese zahtjev za razrješenje, druga stranka može ga prihvatiti. Sporni arbitar može i odstupiti s dužnosti. Čin prihvatanja zahtjeva ili odstupanja s dužnosti ne znači priznavanje razloga podnošenja zahtjeva za razrješenje.

4. Ako u roku od 15 dana od datuma obavijesti o zahtjevu za razrješenje druga stranka ne prihvati zahtjev ili predmetni arbitar ne odstupi, stranka koja traži razrješenje može zatražiti od glavnog tajnika Stalnog arbitražnog suda da donese odluku o razrješenju.

5. Osim ako se stranke dogovore drukčije, odluka iz stavka 4. sadržava obrazloženje.

ČLANAK II.5.

Zamjena arbitra

1. Podložno stavku 2. ovog članka, ako je nužno zamijeniti arbitra tijekom arbitražnog postupka, zamjena se imenuje ili bira u skladu s postupkom utvrđenim u članku II.2., koji se primjenjuje na imenovanje ili odabir arbitra kojeg treba zamijeniti. Taj se postupak primjenjuje čak i ako jedna stranka nije iskoristila svoje pravo imenovanja ili sudjelovanja u imenovanju arbitra kojeg treba zamijeniti.
2. Ako dođe do zamjene arbitra, postupak se nastavlja u fazi u kojoj je zamijenjeni arbitar prestao obnašati svoje dužnosti, osim ako arbitražni sud odluči drukčije.

ČLANAK II.6.

Izuzimanje od odgovornosti

Osim u slučajevima namjernog prijestupa ili krajnje nepažnje stranke se u najvećoj mogućoj mjeri dopuštenoj mjerodavnim pravom odriču mogućnosti podizanja bilo kakve tužbe protiv arbitara zbog bilo kojeg djela ili propusta u arbitraži.

POGLAVLJE III.

ARBITRAŽNI POSTUPAK

ČLANAK III.1.

Opće odredbe

1. Datumom osnivanja arbitražnog suda smatra se datum na koji je posljednji arbitar prihvatio imenovanje.
2. Arbitražni sud osigurava da se sa strankama postupa jednako i da u odgovarajućoj fazi postupka obje stranke imaju dovoljno prilika da ostvare svoja prava i iznesu svoje argumente. Arbitražni sud vodi postupak tako da se izbjegnu kašnjenja i nepotrebni troškovi i osigura rješenje spora između stranaka.
3. Osim ako arbitražni sud odluči drukčije, rasprava se organizira nakon što arbitražni sud sasluša stranke.
4. Priopćenja arbitražnom sudu stranke šalju preko Međunarodnog ureda i istovremeno šalju primjerak drugoj stranci. Međunarodni ured šalje primjerak priopćenja svim arbitrima.

ČLANAK III.2.

Mjesto arbitraže

Mjesto arbitraže je Haag. U iznimnim okolnostima arbitražni sud može se sastati na bilo kojem drugom mjestu koje smatra prikladnim za vijećanje.

ČLANAK III.3.

Jezik

1. Postupak se odvija na francuskom i engleskom jeziku.
2. Arbitražni sud može naložiti da se uz sve dokumente priložene tužbenom zahtjevu ili odgovoru na tužbu i svim dodatnim dokumentima podnesenima u okviru postupka na izvornom jeziku priloži prijevod na jedan od jezika postupka.

ČLANAK III.4.

Tužbeni zahtjev

1. Tužitelj šalje tužbeni zahtjev u pisanom obliku tuženiku i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda u roku koji odredi arbitražni sud. Ako tužiteljeva obavijest o arbitraži iz članka I.4. ispunjava i uvjete iz stavaka 2. i 3. ovog članka, tužitelj može odlučiti da se ona smatra tužbenim zahtjevom.

2. Tužbeni zahtjev sadržava sljedeće informacije:

(a) informacije iz članka I.4. stavka 3. točaka od (b) do (f);

(b) izjavu o činjeničnom stanju u prilog zahtjevu; i

(c) pravne argumente u prilog zahtjevu.

3. U mjeri u kojoj je to moguće, tužbeni zahtjev uključuje ili upućuje na sve dokumente i druge dokaze koje je tužitelj naveo.

ČLANAK III.5.

Odgovor na tužbu

1. Tuženik šalje odgovor na tužbu u pisanom obliku tužitelju i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda u roku koji odredi arbitražni sud. Ako tuženikov odgovor na obavijest o arbitraži iz članka I.5. ispunjava i uvjete iz stavka 2. ovog članka, tuženik može odlučiti da se taj odgovor smatra odgovorom na tužbu.

2. Odgovor na tužbu mora sadržavati odgovore na točke tužbenog zahtjeva navedene u skladu s člankom III.4. stavkom 2. točkama od (a) do (c) ovog Protokola. U mjeri u kojoj je to moguće, odgovor na tužbu uključuje ili upućuje na sve dokumente i druge dokaze koje je tuženik naveo.

3. U odgovoru na tužbu ili u kasnijoj fazi arbitražnog postupka ako arbitražni sud odluči da je kašnjenje opravdano s obzirom na okolnosti, tuženik može podnijeti protutužbu pod uvjetom da je arbitražni sud nadležan za nju.

4. Na protutužbu se primjenjuje članak III.4. stavci 2. i 3.

ČLANAK III.6.

Arbitražna nadležnost

1. Arbitražni sud odlučuje o svojoj nadležnosti na temelju članka 7.a stavka 2. ili članka 7.b stavka 2. Sporazuma.

2. U slučajevima iz članka 7.a stavka 2. Sporazuma arbitražni sud ovlašten je ispitati sporno pitanje kako je službeno uvršteno u dnevni red Zajedničkog odbora za poljoprivredu radi rješavanja u skladu s člankom 7.a stavkom 1. Sporazuma.

3. U slučajevima iz članka 7.b stavka 2. Sporazuma arbitražni sud pred kojim se vodio glavni predmet ovlašten je ispitati proporcionalnost spornih kompenzacijskih mjera, među ostalim kad su te mjere u cijelosti ili djelomično poduzete u okviru Protokola o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane.

4. Prigovor zbog nenadležnosti arbitražnog suda podnosi se najkasnije u odgovoru na (protu)tužbu. Stranka koja je imenovala arbitra ili sudjelovala u njegovu imenovanju ne gubi zato pravo na podnošenje prigovora. Prigovor da spor nadilazi ovlasti arbitražnog suda mora se podnijeti čim se u arbitražnom postupku postavi pitanje koje navodno nadilazi njegove ovlasti. Arbitražni sud može dopustiti podnošenje prigovora nakon isteka propisanog roka ako smatra da je kašnjenje opravdano.

5. Arbitražni sud može odlučiti o prigovoru iz stavka 4. tako da ga tretira kao prethodno pitanje ili u okviru odluke o glavnoj stvari.

ČLANAK III.7.

Ostali pisani podnesci

Nakon savjetovanja sa strankama arbitražni sud odlučuje koje druge pisane podneske stranke moraju ili mogu podnijeti uz tužbeni zahtjev i odgovor na tužbu te određuje rok za njihovo podnošenje.

ČLANAK III.8.

Rokovi

1. Rokovi koje arbitražni sud odredi za dostavu pisanih dokumenata, uključujući tužbeni zahtjev i odgovor na tužbu, ne smiju biti dulji od 90 dana osim ako se stranke dogovore drukčije.
2. Arbitražni sud donosi konačnu odluku u roku od 12 mjeseci od datuma osnivanja. U posebno teškim iznimnim okolnostima arbitražni sud može produljiti taj rok za najviše tri mjeseca.
3. Rokovi iz stavaka 1. i 2. prepolovljuju se:
 - (a) na zahtjev tužitelja ili tuženika ako u roku od 30 dana od tog zahtjeva arbitražni sud nakon što sasluša drugu stranku odluči da je predmet hitan; ili
 - (b) ako se stranke tako dogovore.
4. U slučajevima iz članka 7.b stavka 2. Sporazuma arbitražni sud donosi konačnu odluku u roku od šest mjeseci od datuma na koji su priopćene kompenzacijske mjere u skladu s člankom 7.b stavkom 1. Sporazuma.

ČLANAK III.9.

Privremene mjere

1. U slučajevima iz članka 7.b stavka 2. Sporazuma svaka stranka može u bilo kojoj fazi arbitražnog postupka podnijeti zahtjev za određivanje privremenih mjera u obliku suspenzije kompenzacijskih mjera.
2. U zahtjevima iz stavka 1. potrebno je navesti predmet spora, okolnosti zbog kojih postoji hitnost te činjenične i pravne razloge koji *prima facie* opravdavaju određivanje privremene mjere koja se zahtijeva. Zahtjev mora sadržavati sve dostupne dokaze i dokazne prijedloge za opravdavanje određivanja privremenih mjera.
3. Stranka koja traži privremene mjere zahtjev šalje u pisanom obliku drugoj stranci i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda. Arbitražni sud određuje kratak rok u kojem druga stranka može podnijeti pisana ili usmena očitovanja.
4. Arbitražni sud donosi odluku o suspenziji osporavanih kompenzacijskih mjera u roku od mjesec dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ako se ispune sljedeći uvjeti:
 - (a) arbitražni sud *prima facie* smatra zadovoljavajućim meritum predmeta stranke koja je zatražila privremene mjere;
 - (b) arbitražni sud smatra da bi stranka koja je zatražila privremene mjere pretrpjela ozbiljnu i nepopravljivu štetu do donošenja konačne odluke ako se kompenzacijske mjere ne suspendiraju; i

- (c) šteta nanesena stranci koja je zatražila privremene mjere povezana s trenutačnom primjenom osporenih kompenzacijskih mjera premašuje interes trenutačne i djelotvorne primjene tih mjera.
5. Odluka koju arbitražni sud donese u skladu sa stavkom 4. ima samo privremeni učinak i ne dovodi u pitanje njegovu odluku o glavnoj stvari.
6. Suspenzija prestaje kad se donese konačna odluka u skladu s člankom 7.b stavkom 2. Sporazuma, osim ako se u odluci arbitražnog suda u skladu sa stavkom 4. ovog članka odredi raniji datum.
7. Da bi se izbjegla svaka sumnja, za potrebe ovog članka podrazumijeva se da pri razmatranju interesa stranke koja je zatražila privremene mjere i druge stranke arbitražni sud uzima u obzir interese pojedinaca i gospodarskih subjekata stranaka, ali to ne znači da se tim pojedincima i gospodarskim subjektima pred njime dodjeljuje aktivna procesna legitimacija.

ČLANAK III.10.

Dokazi

1. Svaka stranka dostavlja dokaze o činjenicama na kojima temelji zahtjev ili obranu.

2. Arbitražni sud može na zahtjev stranke ili samoinicijativno od stranaka zatražiti relevantne informacije koje smatra nužnima i prikladnima. Arbitražni sud određuje rok do kojeg stranke moraju odgovoriti na njegov zahtjev.
3. Arbitražni sud može na zahtjev stranke ili samoinicijativno iz bilo kojeg izvora prikupljati informacije koje smatra prikladnima. Ako to smatra prikladnim, arbitražni sud može zatražiti i mišljenje stručnjaka u skladu s uvjetima koje su dogovorile stranke.
4. Sve informacije koje arbitražni sud pribavi na temelju ovog članka stavljaju se na raspolaganje strankama, koje arbitražnom sudu mogu podnijeti primjedbe na te informacije.
5. Nakon što zatraži mišljenje druge stranke, arbitražni sud donosi odgovarajuće mjere s obzirom na pitanja bilo koje stranke o zaštiti osobnih podataka, čuvanju poslovne tajne i legitimnim interesima povjerljivosti.
6. Arbitražni sud odlučuje o dopuštenosti, relevantnosti i snazi podnesenih dokaza.

ČLANAK III.11.

Rasprave

1. Ako se mora održati rasprava, arbitražni sud nakon savjetovanja sa strankama obavješćuje stranke dovoljno unaprijed o datumu, vremenu i mjestu održavanja rasprave.

2. Rasprava je javna, osim ako arbitražni sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranaka zbog ozbiljnih razloga odluči drukčije.
3. Predsjednik arbitražnog suda vodi i potpisuje zapisnik sa svake rasprave. Samo je taj zapisnik vjerodostojan.
4. Arbitražni sud može odlučiti održati virtualnu raspravu u skladu s praksom Međunarodnog ureda. Stranke se o tome pravodobno obavješćuje. U tim se slučajevima primjenjuju stavak 1. *mutatis mutandis* i stavak 3.

ČLANAK III.12.

Neispunjavanje obveza

1. Ako tužitelj bez valjanog razloga ne podnese tužbeni zahtjev u roku koji je utvrđen u ovom Protokolu ili koji je odredio arbitražni sud, arbitražni sud nalaže okončanje arbitražnog postupka, osim ako postoje neriješena pitanja u pogledu kojih možda treba donijeti odluku i ako arbitražni sud to smatra primjerenim.

Ako tuženik bez valjanog razloga ne podnese odgovor na obavijest o arbitraži ili odgovor na tužbu u roku koji je utvrđen u ovom Protokolu ili koji je odredio arbitražni sud, arbitražni sud nalaže nastavak postupka, ali pritom ne smatra da taj izostanak odgovora znači prihvatanje tužiteljevih navoda.

Drugi podstavak primjenjuje se i ako tužitelj ne podnese odgovor na protutužbu.

2. Ako se stranka propisno pozvana u skladu s člankom III.11. stavkom 1. ne pojavi na raspravi i ne dokaže da je imala valjan razlog za taj propust, arbitražni sud može nastaviti s arbitražom.

3. Ako stranka koju je arbitražni sud propisno pozvao da podnese dodatne dokaze to ne učini u zadanom roku i ne dokaže da je imala valjan razlog za taj propust, arbitražni sud može donijeti odluku na temelju raspoloživih dokaza.

ČLANAK III.13.

Okončanje postupka

1. Ako se dokaže da su stranke dobile razumnu priliku iznijeti svoje argumente, arbitražni sud može proglasiti okončanje postupka.

2. Ako to smatra potrebnim zbog iznimnih okolnosti, arbitražni sud može samoinicijativno ili na zahtjev stranke ponovno pokrenuti postupak u bilo kojem trenutku prije nego donese odluku.

POGLAVLJE IV.

ODLUKA

ČLANAK IV.1.

Odluke

Arbitražni sud nastoji odluke donositi konsenzusom. Međutim, ako se pokaže da odluku nije moguće donijeti konsenzusom, odluka arbitražnog suda donosi se većinom glasova arbitara.

ČLANAK IV.2.

Oblik i učinak odluke arbitražnog suda

1. Arbitražni sud može donositi zasebne odluke o različitim pitanjima u različito vrijeme.
2. Sve se odluke izdaju u pisanom obliku i u njima se navode razlozi na kojima se temelje. Odluke arbitražnog suda konačne su i obvezujuće za stranke.
3. Arbitri potpisuju odluku arbitražnog suda, koja mora sadržavati datum na koji je donesena i mjesto arbitraže. Primjerak odluke koju su potpisali arbitri dostavlja se strankama preko Međunarodnog ureda.

4. Međunarodni ured objavljuje odluku arbitražnog suda.

Pri objavi odluke arbitražnog suda Međunarodni ured pridržava se relevantnih pravila o zaštiti osobnih podataka, čuvanju profesionalne tajne i legitimnim interesima povjerljivosti.

Pravila iz drugog podstavka jednaka su za sve bilateralne sporazume u područjima povezanima s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje te za Sporazum o zdravlju, Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima i Sporazum o redovitom financijskom doprinosu Švicarske. Ta se pravila za potrebe Sporazuma donose i ažuriraju odlukom Zajedničkog odbora za poljoprivredu.

5. Stranke bez odgode postupaju u skladu sa svim odlukama arbitražnog suda.

6. U slučajevima iz članka 7.a stavka 2. Sporazuma, nakon što prikupi mišljenja stranaka, arbitražni sud u odluci o glavnoj stvari određuje razuman rok za postupanje u skladu s odlukom na temelju članka 7.a stavka 3. Sporazuma, uzimajući u obzir unutarnje postupke stranaka.

ČLANAK IV.3.

Mjerodavno pravo, pravila tumačenja, posrednik

1. Primjenjivo pravo sastoji se od Sporazuma i svih drugih pravila međunarodnog prava relevantnih za njegovu primjenu.

2. Prijašnje odluke tijela za rješavanje sporova o proporcionalnosti kompenzacijskih mjera na temelju Protokola o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane iz članka 7.b stavka 1. Sporazuma obvezujuće su za arbitražni sud.
3. Arbitražni sud ne smije odlučivati kao posrednik ili *ex aequo et bono*.

ČLANAK IV.4.

Sporazumno rješenje ili drugi razlozi za okončanje postupka

1. Stranke mogu u bilo kojem trenutku sporazumno riješiti spor. Dogovore li rješenje, zajednički ga priopćuju arbitražnom sudu. Ako je za to rješenje potrebno odobrenje bilo koje od stranaka u skladu s relevantnim domaćim postupcima, u obavijesti se upućuje na to, a arbitražni se postupak suspendira. Ako takvo odobrenje nije potrebno odnosno nakon što se dostavi obavijest o završetku takvih domaćih postupaka, arbitražni se postupak zaključuje.
2. Ako tijekom postupka tužitelj pisanim putem obavijesti arbitražni sud da ne želi nastaviti postupak i ako do dana na koji arbitražni sud primi tu obavijest tuženik još nije poduzeo nikakve korake u okviru postupka, arbitražni sud izdaje rješenje o službenom okončanju postupka. Arbitražni sud odlučuje o troškovima, koje snosi tužitelj ako se to čini opravdanim s obzirom na ponašanja te stranke.

3. Ako prije donošenja odluke arbitražni sud zaključi da je nastavak postupka besmislen ili nemoguć iz bilo kojeg razloga osim onih iz stavaka 1. i 2., obavješćuje stranke o svojoj namjeri da donese rješenje o okončanju postupka.

Prvi podstavak ne primjenjuje se ako postoje neriješena pitanja u pogledu kojih možda treba donijeti odluku i ako arbitražni sud to smatra primjerenim.

4. Arbitražni sud strankama dostavlja primjerak rješenja o okončanju arbitražnog postupka ili odluke donesene sporazumno između stranaka s potpisom arbitara. Članak IV.2. stavci od 2. do 5. primjenjuju se na arbitražne odluke koje stranke donesu sporazumno.

ČLANAK IV.5.

Ispravak odluke arbitražnog suda

1. U roku od 30 dana od primitka odluke arbitražnog suda stranka može u obavijesti koju šalje drugoj stranci i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda zatražiti od arbitražnog suda da u tekstu svoje odluke ispravi eventualne pogreške ili propuste u izračunu ili pisanju ili administrativne ili druge slične pogreške ili propuste. Ako smatra da je zahtjev opravdan, arbitražni sud izvršava odgovarajući ispravak u roku od 45 dana od primitka zahtjeva. Zahtjev nema suspenzivni učinak na rok iz članka IV.2. stavka 6.

2. Arbitražni sud može samoinicijativno izvršiti ispravke iz stavka 1. u roku od 30 dana od dostave odluke.

3. Ispravci iz stavka 1. ovog članka izvršavaju se u pisanom obliku i sastavni su dio odluke. Primjenjuje se članak IV.2. stavci od 2. do 5.

ČLANAK IV.6.

Naknade za rad arbitara

1. Naknade iz članka IV.7. moraju biti razumne s obzirom na složenost predmeta, vrijeme koje arbitri potroše na njega i sve ostale bitne okolnosti.

2. Utvrđuje se i prema potrebi ažurira popis dnevnih naknada i maksimalnog i minimalnog broja radnih sati, koji je zajednički za sve bilateralne sporazume u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje te za Sporazum o zdravlju, Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima i Sporazum o redovitom financijskom doprinosu Švicarske. Taj se popis za potrebe Sporazuma donosi i ažurira odlukom Zajedničkog odbora za poljoprivredu.

ČLANAK IV.7.

Troškovi

1. Svaka stranka snosi vlastite troškove i pola troškova arbitražnog suda.

2. Arbitražni sud navodi svoje troškove u odluci o glavnoj stvari. Ti troškovi obuhvaćaju isključivo:

- (a) naknade za rad arbitara, koje se navode zasebno za svakog arbitra i koje određuje arbitražni sud u skladu s člankom IV.6.;
- (b) putne i druge troškove arbitara; i
- (c) naknade i troškove Međunarodnog ureda.

3. Iznosi iz stavka 2. moraju biti razumni s obzirom na vrijednost i složenost spora, vrijeme koje su arbitri i svi stručnjaci koje je imenovao arbitražni sud potrošili na njega i sve druge bitne okolnosti.

ČLANAK IV.8.

Polog troškova

1. Na početku arbitraže Međunarodni ured može zatražiti od stranaka da polože jednake iznose kao predujam za troškove iz članka IV.7. stavka 2.

2. Tijekom arbitražnog postupka Međunarodni ured može od stranaka zatražiti dodatne pologe povrh onih iz stavka 1.

3. Svi iznosi koje stranke polože na temelju ovog članka plaćaju se Međunarodnom uredu, koji ih isplaćuje kako bi pokrio stvarno nastale troškove, uključujući prije svega naknade koje se isplaćuju arbitrima i Međunarodnom uredu.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK V.1.

Izmjene

Zajednički odbor za poljoprivredu može odlukom donijeti izmjene ovog Protokola.

PROTOKOL
UZ SPORAZUM
IZMEĐU EUROPSKE ZAJEDNICE
I ŠVICARSKE KONFEDERACIJE
O TRGOVINI POLJOPRIVREDNIM PROIZVODIMA
O USPOSTAVI ZAJEDNIČKOG PROSTORA ZA SIGURNOST HRANE

EUROPSKA UNIJA, dalje u tekstu „Unija”,

i

ŠVICARSKA KONFEDERACIJA, dalje u tekstu „Švicarska”,

dalje u tekstu „stranke”,

ODLUČNE u namjeri da poboljšaju sigurnost hrane i hrane za životinje u cijelom prehrambenom lancu na državnim područjima država članica Unije i državnom području Švicarske uspostavom zajedničkog prostora za sigurnost hrane, čime se dopunjuje Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima, potpisan u Luxembourg 21. lipnja 1999.,

NASTOJEĆI spriječiti i suzbiti prenosive bolesti životinja koje mogu znatno utjecati na javno zdravlje i sigurnost hrane,

NASTOJEĆI spriječiti i suzbiti organizme štetne za bilje i bolesti bilja,

NASTOJEĆI suzbiti antimikrobnu otpornost,

POTVRĐUJUĆI svoju spremnost na rad na poboljšanju zaštite životinja i promicanju dobrobiti životinja,

NASTOJEĆI zajamčiti poštenu praksu u svim fazama proizvodnje, prerade i distribucije hrane i hrane za životinje i intenzivirati borbu protiv prijevarne ili obmanjujuće prakse u poljoprivredno-prehrambenom lancu,

ŽELEĆI intenzivnije raditi na koordinaciji svojih stajališta i međusobno se podupirati u djelovanju u okviru međunarodnih organizacija,

PRISJEĆAJUĆI SE da su Unija i Švicarska obvezane brojnim bilateralnim sporazumima koji se odnose na razna područja i u kojima su propisana posebna prava i obveze koji su u određenim aspektima slični onima propisanim u Uniji,

PRISJEĆAJUĆI SE da je svrha tih bilateralnih sporazuma povećati konkurentnost Europe i izgraditi bliskije gospodarske veze između stranaka utemeljene na ravnopravnosti, uzajamnosti i općenitoj ravnoteži koristi, prava i obveza stranaka,

ODLUČNE da ojačaju i prošire sudjelovanje Švicarske na unutarnjem tržištu Unije na temelju istih pravila koja se primjenjuju na unutarnje tržište, ali i da očuvaju svoju neovisnost i neovisnost svojih institucija te, kad je riječ o Švicarskoj, poštovanje načela koja proizlaze iz njezine izravne demokracije, federalizma i sektorske prirode njezina sudjelovanja na unutarnjem tržištu,

PONOVNO POTVRĐUJUĆI da švicarski Savezni vrhovni sud i svi drugi švicarski sudovi te sudovi država članica i Sud Europske unije zadržavaju nadležnost za tumačenje ovog Protokola u pojedinačnim predmetima,

SVJESNE potrebe za postizanjem ujednačenosti u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje i u kojima će sudjelovati budućnosti,

SPORAZUMJELE SU SE KAKO SLIJEDI:

DIO I.

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 1.

Svrha

Svrha je ovog Protokola proširiti područje primjene Sporazuma između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima, potpisanog u Luxembourg u 21. lipnja 1999., (dalje u tekstu „Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima”) na cijeli prehrambeni lanac uspostavom zajedničkog prostora za sigurnost hrane između stranaka te strankama, gospodarskim subjektima i građanima zajamčiti veću pravnu sigurnost, jednako postupanje i ravnopravne uvjete u područjima povezanim s unutarnjim tržištem koja su obuhvaćena zajedničkim prostorom za sigurnost hrane.

ČLANAK 2.

Područje primjene

Zajednički prostor za sigurnost hrane obuhvaća sve faze proizvodnje, prerade i distribucije hrane, hrane za životinje i nusproizvoda životinjskog podrijetla; zdravlje i dobrobit životinja; zdravlje bilja i sredstva za zaštitu bilja; biljni reprodukcijski materijal; antimikrobnu otpornost; uzgoj životinja; kontaminante i ostatke; materijale i predmete koji dolaze u dodir s hranom; označivanje; te s tim povezane službene kontrole.

ČLANAK 3.

Bilateralni sporazumi u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje

1. Postojeći i budući bilateralni sporazumi između Unije i Švicarske u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje smatraju se koherentnom cjelinom u kojoj su uravnotežena prava i obveze Unije i Švicarske.
2. Ovaj je Protokol bilateralni sporazum u području povezanom s unutarnjim tržištem u kojem Švicarska sudjeluje.

ČLANAK 4.

Definicija

Za potrebe ovog Protokola „pravni akti doneseni na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I.” znači pravni akti određeni kao delegirani ili provedbeni akti u skladu s Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (dalje u tekstu „UFEU”) i drugi nezakonodavni pravni akti doneseni na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I.

DIO II.

ZAJEDNIČKI PROSTOR ZA SIGURNOST HRANE

ČLANAK 5.

Uspostava i ciljevi zajedničkog prostora za sigurnost hrane

1. Stranke uspostavljaju zajednički prostor za sigurnost hrane.
2. Ciljevi su zajedničkog prostora za sigurnost hrane sljedeći:
 - (a) povećavanje sigurnosti hrane i hrane za životinje u cijelom prehrambenom lancu;
 - (b) osiguravanje visoke razine zdravlja ljudi, životinja i bilja u cijelom prehrambenom lancu i u svim područjima djelovanja među čijim su glavnim ciljevima borba protiv mogućeg širenja bolesti životinja, uključujući one prenosive na ljude, ili organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode, te osiguravanje zaštite okoliša od rizika koji bi mogli proizaći iz sredstava za zaštitu bilja;
 - (c) integrirana provedba usklađenih normi primjenjivih na cijeli prehrambeni lanac;
 - (d) intenziviranje rada na suzbijanju antimikrobne otpornosti;
 - (e) poboljšanje zaštite životinja i promicanje visokih standarda u području dobrobiti životinja; i

- (f) intenzivnija suradnja stranaka na koordinaciji stajališta i uzajamno pružanje potpore u djelovanju u okviru međunarodnih organizacija.

ČLANAK 6.

Funkcioniranje zajedničkog prostora za sigurnost hrane

Stranke osiguravaju djelotvorno funkcioniranje zajedničkog prostora za sigurnost hrane. U tu svrhu Unija ne smatra Švicarsku trećom zemljom u kontekstu pravnih akata Unije koji su uključeni u ovaj Protokol u skladu s člankom 13. ili koji se moraju privremeno primjenjivati u skladu s člankom 15., pod uvjetom da Švicarska ispuni svoju obvezu primjene svih tih pravnih akata u skladu s ovim Protokolom.

ČLANAK 7.

Iznimke

1. Obveza uključivanja pravnih akata utvrđena u članku 13. i obveza privremene primjene pravnih akata donesenih na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I. utvrđena u članku 15. ne primjenjuju se na sljedeća područja:

- (a) namjerno uvođenje genetski modificiranih organizama u okoliš i stavljanje na tržište proizvoda koji sadržavaju genetski modificirane organizme ili se od njih sastoje te hrane i hrane za životinje proizvedene od genetski modificiranih organizama.

U tom području Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe švicarskog prava pod sljedećim uvjetima:

- Švicarska dopušta stavljanje na tržište hrane i hrane za životinje odobrene u Uniji koja sadržava slučajne ili tehnički neizbježne tragove materijala koji sadržavaju genetski modificirane organizme, sastoje se od njih ili su proizvedeni od njih, ali u količini koja ne premašuje prag utvrđen pravom Unije iznad kojeg ta hrana ili hrana za životinje mora nositi oznaku da sadržava genetski modificirane organizme ili je proizvedena od njih,
 - Švicarska dopušta stavljanje na tržište i upotrebu hrane za životinje proizvedene od genetski modificiranih organizama koja je odobrena u Uniji;
- (b) dobrobit životinja, među ostalim u pogledu minimalnih standarda za zaštitu životinja koje se uzgajaju ili drže u svrhu proizvodnje, zaštita živih kralježnjaka tijekom prijevoza i postupaka povezanih s prijevozom te određeni zahtjevi u pogledu obveznog označivanja.

U tom području Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe švicarskog prava:

- i. o zaštiti životinja koje se drže u svrhu proizvodnje;
- ii. o prijevozu životinja unutar njezina državnog područja, uključujući provoz goveda, ovaca, koza, svinja, konja ili peradi za klanje, te o utvrđivanju da je takav provoz dopušten samo željeznicom ili zrakom;

- iii. o obveznom označivanju proizvoda životinjskog podrijetla proizvedenih bolnim postupcima bez anestezije ili prisilnim hranjenjem te o utvrđivanju toga da:
- proizvodi uvezeni u Švicarsku i dobiveni od životinja koje su podvrgnute bolnim postupcima bez prethodne anestezije moraju biti posebno označeni kad se stavljaju na raspolaganje potrošačima. Tehnike kao što su odstranjivanje rogova, kastracija, skraćivanje repa, obrezivanje kljuna i rezanje žabljih krakova smatraju se „bolnim postupcima” ako se provode bez prethodne anestezije. Zahtjev obveznog označivanja ne primjenjuje se ako je zabrana takvih praksi uređena pravom u zemlji podrijetla ili ako je potvrđeno da se proizvodnja odvija bez tih praksi,
 - proizvodi dobiveni proizvodnim procesom koji uključuje prisilno hranjenje moraju biti posebno označeni kad se stavljaju na raspolaganje potrošačima u Švicarskoj;
- iv. o zahtjevima za označivanje koji se odnose na uzgoj domaćih kunića i kokoši nesilica za proizvodnju jaja i kojima se utvrđuje da kokošja jaja i meso kunića iz kaveznog uzgoja koji se uvoze u Švicarsku moraju biti posebno označeni kad se stavljaju na raspolaganje potrošačima u Švicarskoj. Taj zahtjev obveznog označivanja ne primjenjuje se ako je zabrana takvih praksi pravno uređena u zemlji podrijetla ili ako je potvrđeno da se proizvodnja odvija bez tih praksi;
- v. o uvođenju i primjeni zabrane uvoza krzna i proizvoda od krzna proizvedenih okrutnim postupcima;

- (c) uvoz goveđeg mesa koje potječe od goveda koja su možda tretirana pospješivačima rasta.

U tom području Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe švicarskog prava pod sljedećim uvjetima:

- takvo meso uvozi se samo za domaću potrošnju i stavljanje takvog mesa na tržište Unije i dalje je zabranjeno,
- upotreba takvog mesa ograničena je isključivo na neposrednu prodaju potrošačima u maloprodajnim objektima uz odgovarajuće uvjete označivanja,
- takvo meso unosi se u Švicarsku isključivo preko švicarskih graničnih inspeksijskih postaja,
- primjenjuje se odgovarajući sustav praćenja i usmjeravanja koji osigurava sprečavanje svake mogućnosti naknadnog unošenja takvog mesa na područje država članica Unije,
- Švicarska jednom godišnje Europskoj komisiji (dalje u tekstu „Komisija”) podnosi izvješće o podrijetlu i odredištu uvoza te opis obavljenih provjera kojima se osigurava poštovanje navedenih uvjeta.

2. O važnim promjenama u pravnom poretku stranaka povezanim s područjima iz stavka 1. raspravlja se u okviru Zajedničkog odbora za sigurnost hrane na zahtjev jedne od stranaka.

ČLANAK 8.

Potpora u okviru međunarodnih organizacija

Stranke su suglasne da će nastojati koordinirati svoja stajališta i međusobno se podupirati u okviru međunarodnih organizacija koje djeluju u području obuhvaćenom zajedničkim prostorom za sigurnost hrane.

ČLANAK 9.

Financijski doprinos

1. Švicarska u skladu s ovim člankom i Prilogom II. doprinosi financiranju aktivnosti agencija, informacijskih sustava i drugih aktivnosti Unije navedenih u članku 1. Priloga II. kojima ima pristup.

Zajednički odbor za sigurnost hrane može donijeti odluku o izmjeni Priloga II.

2. Unija može u bilo kojem trenutku obustaviti sudjelovanje Švicarske u aktivnostima iz stavka 1. ovog članka ako Švicarska ne izvrši plaćanje u roku utvrđenom u uvjetima plaćanja iz članka 2. Priloga II.

Ako Švicarska ne izvrši plaćanje u utvrđenom roku, Unija joj šalje službenu opomenu. Ako Švicarska ne uplati cijeli iznos u roku od 30 dana od datuma primitka službene opomene, Unija može obustaviti njezino sudjelovanje u predmetnoj aktivnosti.

3. Financijski doprinos zbroj je:

(a) operativnog doprinosa; i

(b) naknade za sudjelovanje.

4. Financijski doprinos uplaćuje se jednom godišnje, a datumi dospeljeća navode se u pozivima za dodjelu sredstava koje objavljuje Komisija.

5. Operativni doprinos temelji se na ključu za uplatu doprinosa, koji se definira kao omjer bruto domaćeg proizvoda (dalje u tekstu „BDP”) Švicarske po tržišnim cijenama i BDP-a Unije po tržišnim cijenama.

U tu su svrhu podaci o BDP-u stranaka po tržišnim cijenama najnoviji podaci dostupni od

1. siječnja godine u kojoj je izvršeno godišnje plaćanje, kako ih je dostavio Statistički ured Europske unije (EUROSTAT), uzimajući u obzir Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o suradnji u području statistike, potpisan u Luxembourg 26. listopada 2004. Ako se taj sporazum prestane primjenjivati, BDP Švicarske onaj je koji se utvrdi na temelju podataka Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD).

6. Operativni doprinos za svaku agenciju Unije izračunava se primjenom ključa za uplatu doprinosa na njezin izglasani godišnji proračun upisan u odgovarajuće proračunske linije za subvencije Unije za predmetnu godinu, uzimajući pritom u obzir svaki prilagođeni operativni doprinos za svaku agenciju kako je utvrđeno u članku 1. Priloga II.

Operativni doprinos za informacijske sustave i druge aktivnosti izračunava se primjenom ključa za uplatu doprinosa na relevantni proračun za predmetnu godinu kako je utvrđeno u dokumentima za izvršenje proračuna, kao što su programi rada ili ugovori.

Svi referentni iznosi temelje se na odobrenim sredstvima za preuzimanje obveza.

7. Godišnja naknada za sudjelovanje iznosi 4 % godišnjeg operativnog doprinosa izračunanog u skladu sa stavcima 5. i 6.

8. Komisija Švicarskoj pruža odgovarajuće informacije o izračunu njezina financijskog doprinosa. Te se informacije dostavljaju u skladu s pravilima Unije o povjerljivosti i zaštiti podataka.

9. Svi financijski doprinosi Švicarske ili plaćanja Unije i izračun iznosa koje treba platiti ili primiti vrše se u eurima.

10. Ako se stupanje na snagu ovog Protokola ne poklapa s početkom kalendarske godine, operativni doprinos Švicarske za tu godinu prilagođava se u skladu s metodologijom i uvjetima plaćanja iz članka 4. Priloga II.

11. Detaljne odredbe o primjeni ovog članka navedene su u Prilogu II.

12. Tri godine nakon stupanja na snagu ovog Protokola i svake tri godine nakon toga Zajednički odbor za sigurnost hrane preispituje i prema potrebi prilagođava uvjete sudjelovanja Švicarske kako je utvrđeno u članku 1. Priloga II.

DIO III.

INSTITUCIONALNE ODREDBE

POGLAVLJE 1.

OPĆE ODREDBE

ČLANAK 10.

Ciljevi

Za potrebe postizanja svrhe ovog Protokola u ovom se dijelu navode institucionalna rješenja koja olakšavaju stalno i uravnoteženo jačanje gospodarskih odnosa između stranaka u područjima obuhvaćenima zajedničkim prostorom za sigurnost hrane. Uzimajući u obzir načela međunarodnog prava, u ovom se dijelu prije svega utvrđuju institucionalna rješenja za zajednički prostor za sigurnost hrane koja su zajednička bilateralnim sporazumima koji su sklopljeni ili će se sklopiti u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje, pri čemu ona ne mijenjaju područje primjene ili ciljeve ovog Protokola, posebno:

- (a) postupak za usklađivanje ovog Protokola s pravnim aktima Unije relevantnima za ovaj Protokol;

- (b) ujednačeno tumačenje i primjenu ovog Protokola i pravnih akata Unije na koje se upućuje u ovom Protokolu;
- (c) nadzor i primjenu ovog Protokola; i
- (d) rješavanje sporova u kontekstu ovog Protokola.

ČLANAK 11.

Zajednički odbor za sigurnost hrane

1. Osniva se Zajednički odbor za sigurnost hrane.

Zajednički odbor za sigurnost hrane čine predstavnici stranaka.

2. Zajedničkim odborom za sigurnost hrane supredsjedaju predstavnik Unije i predstavnik Švicarske.

3. Zajednički odbor za sigurnost hrane:

- (a) osigurava pravilno funkcioniranje, djelotvorno upravljanje i primjenu ovog Protokola;

- (b) služi kao forum za uzajamno savjetovanje i stalnu razmjenu informacija između stranaka, posebno za potrebe pronalaženja rješenja za sve poteškoće u tumačenju ili primjeni ovog Protokola ili pravnog akta Unije na koji se upućuje u ovom Protokolu u skladu s člankom 20.;
- (c) daje preporuke strankama u pitanjima koja se odnose na ovaj Protokol;
- (d) donosi odluke kad je to predviđeno u ovom Protokolu; i
- (e) izvršava sve druge nadležnosti koje su mu dodijeljene ovim Protokolom.

4. U slučaju izmjene članaka od 1. do 6., članaka od 10. do 15. ili članaka 17. ili 18. Protokola (br. 7) o povlasticama i imunitetima Europske unije (dalje u tekstu „Protokol (br. 7)”) priloženog UFEU-u Zajednički odbor za sigurnost hrane u skladu s tim mijenja Dodatak 2.

5. Zajednički odbor za sigurnost hrane odluke donosi konsenzusom.

Odluke su obvezujuće za stranke, koje poduzimaju sve mjere potrebne za njihovu provedbu.

6. Zajednički odbor za sigurnost hrane sastaje se najmanje jednom godišnje naizmjenično u Bruxellesu i Bernu, osim ako supredsjedatelji odluče drukčije. Sastaje se i na zahtjev bilo koje stranke. Supredsjedatelji se mogu dogovoriti da se sastanak Zajedničkog odbora za sigurnost hrane održi putem videokonferencije ili telekonferencije.

Zajednički odbor za sigurnost hrane može odlučiti donositi odluke pisanim postupkom.

7. Zajednički odbor za sigurnost hrane donosi svoj poslovnik na svojem prvom sastanku.

8. Zajednički odbor za sigurnost hrane može odlučiti osnovati bilo koju radnu skupinu ili skupinu stručnjaka koja mu može pomagati u izvršavanju dužnosti.

POGLAVLJE 2.

USKLAĐIVANJE PROTOKOLA S PRAVNIM AKTIMA UNIJE

ČLANAK 12.

Sudjelovanje u sastavljanju pravnih akata Unije („oblikovanje odluka”)

1. Pri sastavljanju prijedloga pravnog akta Unije u skladu s UFEU-om u području obuhvaćenom ovim Protokolom Komisija o tome obavješćuje Švicarsku i neformalno se savjetuje sa švicarskim stručnjacima na isti način na koji traži mišljenja stručnjaka iz država članica Unije za potrebe sastavljanja prijedloga.

Na zahtjev bilo koje stranke provodi se preliminarna razmjena mišljenja u okviru Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

Stranke se na zahtjev bilo koje od njih ponovno međusobno savjetuju u Zajedničkom odboru za sigurnost hrane u važnim trenucima faze koja prethodi donošenju pravnog akta Unije, i to u kontinuiranom procesu informiranja i savjetovanja.

2. Pri sastavljanju, u skladu s UFEU-om, delegiranih akata koji se odnose na temeljne akte prava Unije u području obuhvaćenom ovim Protokolom Komisija osigurava da Švicarska u najvećoj mogućoj mjeri sudjeluje u izradi nacrtu i savjetuje se sa švicarskim stručnjacima na istoj osnovi na kojoj se savjetuje i sa stručnjacima iz država članica Unije.

3. Pri sastavljanju, u skladu s UFEU-om, provedbenih akata koji se odnose na temeljne akte prava Unije u području obuhvaćenom ovim Protokolom Komisija osigurava da Švicarska u najvećoj mogućoj mjeri sudjeluje u izradi nacrtu koji će se naknadno podnijeti odborima koji Komisiji pomažu u izvršavanju njezinih provedbenih ovlasti te se savjetuje sa švicarskim stručnjacima na istoj osnovi na kojoj se savjetuje i sa stručnjacima iz država članica Unije.

4. Švicarski stručnjaci uključuju se u rad odbora koji nisu obuhvaćeni stavcima 2. i 3. kad je to potrebno za pravilno funkcioniranje ovog Protokola. Popis tih odbora i, prema potrebi, drugih odbora sličnih obilježja izrađuje i ažurira Zajednički odbor za sigurnost hrane.

5. Ovaj se članak ne primjenjuje na pravne akte Unije ili njihove odredbe obuhvaćene iznimkom iz članka 13. stavka 7.

ČLANAK 13.

Uključivanje pravnih akata Unije

1. Kako bi se zajamčila pravna sigurnost i ujednačenost prava u području povezanom s unutarnjim tržištem u kojem Švicarska sudjeluje na temelju ovog Protokola, Švicarska i Unija osiguravaju da se pravni akti Unije doneseni u području obuhvaćenom ovim Protokolom uključe u ovaj Protokol što je prije moguće nakon njihova donošenja.
2. Pravni akti Unije uključeni u ovaj Protokol u skladu sa stavkom 4. postaju samom svojom uključenošću u ovaj Protokol dio pravnog poretka Švicarske, podložno, ovisno o slučaju, prilagodbama o kojima odlučuje Zajednički odbor za sigurnost hrane.
3. Kad donese pravni akt u području obuhvaćenom ovim Protokolom, Unija o tome što prije obavješćuje Švicarsku preko Zajedničkog odbora za sigurnost hrane. Na zahtjev bilo koje od stranaka Zajednički odbor za sigurnost hrane provodi razmjenu mišljenja o toj temi.
4. Zajednički odbor za sigurnost hrane postupa u skladu sa stavkom 1. tako što u najkraćem mogućem roku donosi odluku o izmjeni odjeljka 2. Priloga I., uključujući potrebne prilagodbe.
5. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 2., ako je to potrebno kako bi se zajamčila usklađenost ovog Protokola s Prilogom I. kako je izmijenjen u skladu sa stavkom 4., Zajednički odbor za sigurnost hrane može podnijeti prijedlog za reviziju ovog Protokola na odobrenje strankama u skladu s njihovim unutarnjim postupcima.

6. Upućivanja u ovom Protokolu na pravne akte Unije koji više nisu na snazi smatraju se upućivanjima na pravni akt Unije o stavljanju izvan snage kako je uključen u Prilog I. ovom Protokolu od stupanja na snagu odluke Zajedničkog odbora za sigurnost hrane o odgovarajućoj izmjeni Priloga I. ovom Protokolu u skladu sa stavkom 4., osim ako je tom odlukom predviđeno drukčije.
7. Obveza iz stavka 1. ne primjenjuje se na pravne akte Unije ili njihove odredbe obuhvaćene iznimkom navedenom u članku 7.
8. Podložno članku 14., odluke Zajedničkog odbora za sigurnost hrane na temelju stavka 4. stupaju na snagu odmah, ali ni u kojem slučaju prije datuma početka primjene odgovarajućeg pravnog akta Unije u Uniji.
9. Radi lakšeg donošenja odluka stranke surađuju u dobroj vjeri tijekom cijelog postupka utvrđenog u ovom članku.

ČLANAK 14.

Ispunjavanje ustavnih obveza Švicarske

1. U okviru razmjene mišljenja iz članka 13. stavka 3. Švicarska obavješćuje Uniju o tome postoje li ustavne obveze koje Švicarska mora ispuniti da bi odluka iz članka 13. stavka 4. postala obvezujuća.

2. Ako mora ispuniti ustavne obveze da bi odluka iz članka 13. stavka 4. postala obvezujuća, Švicarska za to ima najviše dvije godine od datuma obavijesti iz stavka 1., osim ako se pokrene postupak referenduma, čime se taj rok produljuje za godinu dana.

3. Dok Švicarska ne priopći da je ispunila svoje ustavne obveze, stranke privremeno primjenjuju odluku iz članka 13. stavka 4., osim ako Švicarska obavijesti Uniju da privremena primjena te odluke nije moguća i navede razloge za to.

Privremena primjena ni u kojem slučaju ne može početi prije datuma početka primjene odgovarajućeg pravnog akta Unije u Uniji.

4. Švicarska preko Zajedničkog odbora za sigurnost hrane bez odgode obavješćuje Uniju nakon što ispuni ustavne obveze iz stavka 1.

5. Odluka stupa na snagu na dan dostave obavijesti iz stavka 4., ali ni u kojem slučaju prije datuma početka primjene odgovarajućeg pravnog akta Unije u Uniji.

ČLANAK 15.

Privremena primjena pravnih akata
donesenih na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I.

1. Ako se pravni akt donesen na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I. primjenjuje u Uniji prije donošenja odgovarajuće odluke Zajedničkog odbora za sigurnost hrane u skladu s člankom 13. stavkom 4., Švicarska privremeno primjenjuje taj akt od datuma početka njegove primjene u Uniji kako bi se osigurala njegova istodobna primjena.

Privremena primjena na temelju prvog podstavka ovog stavka završava stupanjem na snagu odluke Zajedničkog odbora za sigurnost hrane donesene u skladu s člankom 13. stavkom 8. ili njezinom privremenom primjenom u skladu s člankom 14. stavkom 3., osim ako Zajednički odbor za sigurnost hrane odluči o kasnijem završetku.

2. Ako u iznimnim okolnostima i zbog objektivno opravdanih razloga Švicarska ne može privremeno primjenjivati pravni akt u cijelosti ili djelomično u skladu sa stavkom 1., ona o tome odmah obavješćuje Zajednički odbor za sigurnost i navodi razloge za to. Stranke se što prije međusobno savjetuju u okviru Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

3. Ako i u mjeri u kojoj Švicarska ne primjenjuje privremeno pravni akt u skladu sa stavkom 1., Unija može poduzeti mjere potrebne za osiguravanje cjelovitosti svojeg prostora za sigurnost hrane. Unija o tim mjerama odmah obavješćuje Zajednički odbor za sigurnost hrane i navodi razloge za njihovo poduzimanje.

ČLANAK 16.

Objava pravnih akata donesenih na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I.

Stranke odmah i na lako dostupan način objavljuju i redovito ažuriraju popis nezakonodavnih pravnih akata donesenih na temelju bilo kojeg pravnog akta navedenog u Prilogu I. koji su uključeni u ovaj Protokol u skladu s člankom 13. ili koji se moraju privremeno primjenjivati u skladu s člankom 15.

POGLAVLJE 3.

TUMAČENJE I PRIMJENA PROTOKOLA

ČLANAK 17.

Načelo ujednačenog tumačenja

1. U svrhu postizanja ciljeva utvrđenih u ovom Protokolu i u skladu s načelima međunarodnog javnog prava, bilateralni sporazumi u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje i pravni akti Unije na koje se upućuje u takvim sporazumima ujednačeno se tumače i primjenjuju u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje.

2. Pravni akti Unije na koje se upućuje u ovom Protokolu i, u mjeri u kojoj njihova primjena uključuje pojmove iz prava Unije, odredbe ovog Protokola tumače se i primjenjuju u skladu sa sudskom praksom Suda Europske unije donesenom prije ili nakon potpisivanja ovog Protokola.

ČLANAK 18.

Načelo djelotvorne i usklađene primjene

1. Komisija i švicarska nadležna tijela surađuju i međusobno si pomažu u nadzoru primjene ovog Protokola. Mogu razmjenjivati informacije o aktivnostima nadzora primjene ovog Protokola. Mogu razmjenjivati mišljenja i raspravljati o pitanjima od zajedničkog interesa.
2. Svaka stranka poduzima odgovarajuće mjere kako bi osigurala djelotvornu i usklađenu primjenu ovog Protokola na svojem području.
3. Nadzor primjene ovog Protokola zajednički provode stranke u okviru Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

Ako Komisija ili švicarska nadležna tijela doznaju za određeni slučaj nepravilne primjene, predmet mogu uputiti Zajedničkom odboru za sigurnost hrane kako bi se pronašlo prihvatljivo rješenje.

4. Komisija i švicarska nadležna tijela prate kako druga ugovorna stranka primjenjuje ovaj Protokol. Primjenjuje se postupak iz članka 20.

Ako su određene nadležnosti institucija Unije za nadzor nad jednom strankom, kao što su ovlasti za provedbu istraga i donošenje odluka, nužne za djelotvornu i usklađenu primjenu ovog Protokola, to mora biti izričito predviđeno ovim Protokolom.

ČLANAK 19.

Načelo isključivosti

Stranke se obvezuju da će sporove oko tumačenja ili primjene ovog Protokola i pravnih akata Unije na koje se u njemu upućuje ili, ovisno o slučaju, oko usklađenosti odluke Komisije donesene na temelju ovog Protokola s njegovim odredbama rješavati isključivo na načine predviđene u ovom Protokolu.

ČLANAK 20.

Postupak u slučaju poteškoća s tumačenjem ili primjenom

1. U slučaju poteškoća s tumačenjem ili primjenom ovog Protokola ili pravnog akta Unije na koji se u Protokolu upućuje stranke se međusobno savjetuju u okviru Zajedničkog odbora za sigurnost hrane kako bi pronašle obostrano prihvatljivo rješenje. U tu se svrhu Zajedničkom odboru za sigurnost hrane dostavljaju sve korisne informacije koje mu omogućuju temeljitu analizu situacije. Zajednički odbor za sigurnost hrane razmatra sve mogućnosti za osiguravanje daljnjeg pravilnog funkcioniranja ovog Protokola.
2. Ako Zajednički odbor za sigurnost hrane ne uspije pronaći rješenje za poteškoće iz stavka 1. u roku od tri mjeseca od datuma na koji je o njima obaviješten, bilo koja od stranaka može zatražiti da arbitražni sud riješi spor u skladu s pravilima iz Dodatka 1.
3. Ako se spor odnosi na tumačenje ili primjenu odredbe iz članka 17. stavka 2. i ako je tumačenje te odredbe relevantno za rješavanje spora i neophodno za donošenje odluke, arbitražni sud upućuje taj predmet Sudu Europske unije.

Ako se spor odnosi na tumačenje ili primjenu odredbe koja je obuhvaćena iznimkom od obveze dinamičnog usklađivanja iz članka 13. stavka 7. i ako spor ne obuhvaća tumačenje ili primjenu pojmova iz prava Unije, arbitražni sud rješava spor bez upućivanja predmeta Sudu Europske unije.

4. Ako arbitražni sud uputi predmet Sudu Europske unije u skladu sa stavkom 3.:
- (a) odluka Suda Europske unije obvezujuća je za arbitražni sud; i
 - (b) Švicarska uživa ista prava kao države članice i institucije Unije i *mutatis mutandis* podliježe istim postupcima pred Sudom Europske unije.
5. Svaka stranka poduzima sve potrebne mjere kako bi u dobroj vjeri postupila u skladu s odlukom arbitražnog suda.

Stranka za koju arbitražni sud utvrdi da nije postupala u skladu s ovim Protokolom preko Zajedničkog odbora za sigurnost hrane obavješćuje drugu stranku o mjerama koje je poduzela kako bi se uskladila s odlukom arbitražnog suda.

ČLANAK 21.

Kompenzacijske mjere

1. Ako stranka za koju arbitražni sud utvrdi da nije postupala u skladu s ovim Protokolom ne obavijesti drugu stranku u razumnom roku određenom u skladu s člankom IV.2. stavkom 6. Dodatka 1. o mjerama koje je poduzela kako bi se uskladila s odlukom arbitražnog suda ili ako druga stranka smatra da priopćene mjere nisu u skladu s odlukom arbitražnog suda, ta druga stranka može donijeti proporcionalne kompenzacijske mjere u okviru ovog Protokola, bilo kojeg drugog bilateralnog sporazuma u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje ili Sporazuma o trgovini poljoprivrednim proizvodima (dalje u tekstu „kompenzacijske mjere”) kako bi se ispravila moguća neravnoteža. Stranku za koju je arbitražni sud utvrdio da nije postupala u skladu s ovim Protokolom obavješćuje o kompenzacijskim mjerama i navodi te mjere u toj obavijesti. Te kompenzacijske mjere počinju proizvoditi učinke tri mjeseca od datuma obavijesti.
2. Ako u roku od mjesec dana od datuma obavijesti o planiranim kompenzacijskim mjerama Zajednički odbor za sigurnost hrane ne donese odluku o njihovoj suspenziji, izmjeni ili poništenju, bilo koja stranka može pitanje njihove proporcionalnosti uputiti na arbitražu, u skladu s Dodatkom 1.
3. Arbitražni sud donosi odluku u roku utvrđenom u članku III.8. stavku 4. Dodatka 1.

4. Kompenzacijske mjere nemaju retroaktivni učinak. Posebno se zadržavaju prava i obveze koje su pojedinci i gospodarski subjekti stekli prije nego što su kompenzacijske mjere počele proizvoditi učinke.

ČLANAK 22.

Suradnja među jurisdikcijama

1. Kako bi se osiguralo ujednačeno tumačenje, švicarski Savezni vrhovni sud i Sud Europske unije uspostavljaju dijalog i dogovaraju načine njegove provedbe.
2. Švicarska ima pravo Sudu Europske unije podnositi podneske ili pisana očitovanja ako sud iz države članice Unije tom sudu uputi na prethodnu odluku pitanje koje se odnosi na tumačenje ovog Protokola ili odredbe pravnog akta Unije na koji se u njemu upućuje.

DIO IV.

OSTALE ODREDBE

ČLANAK 23.

Upućivanja na područja

Kad god pravni akti Unije uključeni u ovaj Protokol u skladu s člankom 13. ili pravni akti Unije koji se moraju privremeno primjenjivati u skladu s člankom 15. sadržavaju upućivanja na područje „Europske unije”, „Unije”, „zajedničkog tržišta” ili „unutarnjeg tržišta”, ta se upućivanja za potrebe ovog Protokola smatraju upućivanjima na područja iz članka 16. Sporazuma o trgovini poljoprivrednim proizvodima.

ČLANAK 24.

Upućivanja na državljane država članica Unije

Kad god pravni akti Unije uključeni u ovaj Protokol u skladu s člankom 13. ili pravni akti Unije koji se moraju privremeno primjenjivati u skladu s člankom 15. sadržavaju upućivanja na državljane država članica Unije, ta se upućivanja za potrebe ovog Protokola smatraju upućivanjima na državljane država članica Unije i državljane Švicarske.

ČLANAK 25.

Stupanje na snagu i provedba pravnih akata Unije

Odredbe pravnih akata Unije uključenih u ovaj Protokol koje se odnose na njihovo stupanje na snagu ili provedbu nisu relevantne za potrebe ovog Protokola.

Rokovi i datumi do kojih Švicarska mora staviti na snagu i provesti odluke o uključivanju pravnih akata Unije u ovaj Protokol proizlaze iz članka 13. stavka 8. i članka 14. stavka 5., kao i iz odredaba o prijelaznim rješenjima.

ČLANAK 26.

Adresati pravnih akata Unije

Odredbe pravnih akata Unije uključenih u ovaj Protokol u skladu s člankom 13. ili pravnih akata Unije koji se moraju privremeno primjenjivati u skladu s člankom 15. u kojima se navodi da su upućeni državama članicama Unije nisu relevantne za potrebe ovog Protokola.

DIO V.

ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK 27.

Čuvanje poslovne tajne

Predstavnici, stručnjaci i drugi zastupnici stranaka ne smiju, čak ni nakon prestanka svojih dužnosti, otkrivati informacije dobivene u okviru ovog Protokola koje su obuhvaćene obvezom čuvanja poslovne tajne.

ČLANAK 28.

Klasificirani podaci i osjetljivi neklasificirani podaci

1. Ništa se u ovom Protokolu ne tumači kao zahtjev da ugovorna stranka stavi na raspolaganje klasificirane podatke.
2. S klasificiranim podacima ili materijalom koji su stranke dostavile ili razmijenile na temelju ovog Protokola postupa se i štiti ih se u skladu sa Sporazumom između Švicarske Konfederacije i Europske unije o sigurnosnim postupcima za razmjenu klasificiranih podataka, potpisanim u Bruxellesu 28. travnja 2008., i sigurnosnim dogovorima za njegovu provedbu.

3. Zajednički odbor za sigurnost hrane odlukom donosi upute za postupanje kako bi se osigurala zaštita osjetljivih neklasificiranih podataka koje razmjenjuju stranke.

ČLANAK 29.

Provedba

1. Stranke poduzimaju sve odgovarajuće opće ili posebne mjere da bi se ispunile obveze koje proizlaze iz ovog Protokola i suzdržavaju se od poduzimanja mjera koje bi mogle ugroziti postizanje njegovih ciljeva.

2. Stranke poduzimaju sve potrebne mjere da bi zajamčile željeni rezultat pravnih akata Unije na koje se upućuje u ovom Protokolu i suzdržavaju se od poduzimanja mjera koje bi mogle ugroziti postizanje njihovih ciljeva.

ČLANAK 30.

Prilozi i dodaci

Prilozi i dodaci ovom Protokolu njegov su sastavni dio.

ČLANAK 31.

Teritorijalno područje primjene

Ovaj se Protokol primjenjuje na područja iz članka 16. Sporazuma o trgovini poljoprivrednim proizvodima.

ČLANAK 32.

Prijelazna rješenja

1. Prijelazno razdoblje započinje na dan stupanja ovog Protokola na snagu i završava najkasnije 24 mjeseca nakon njegova stupanja na snagu. Prijelazno razdoblje ne primjenjuje se na članak 11.
2. Odredbe ovog Protokola, osim članka 11., primjenjuju se od prvog dana nakon završetka prijelaznog razdoblja, osim kad je riječ o Prilogu I. odjeljku 2. naslovu C točkama 14. i 15., na koje se odredbe ovog Protokola primjenjuju od njegova stupanja na snagu.
3. Tijekom prijelaznog razdoblja nastavljaju se primjenjivati prilozi 4., 5., 6. i 11. Sporazumu o trgovini poljoprivrednim proizvodima.

4. Ako želi završiti prijelazno razdoblje u roku kraćem od 24 mjeseca od stupanja ovog Protokola na snagu, Švicarska o tome može obavijestiti Zajednički odbor za sigurnost hrane. U tom slučaju Zajednički odbor za sigurnost hrane određuje datum završetka prijelaznog razdoblja i o tome obavješćuje Zajednički odbor za poljoprivredu osnovan člankom 6. Sporazuma o trgovini poljoprivrednim proizvodima.

5. Zajednički odbor za sigurnost hrane treba do kraja prijelaznog razdoblja u svakom relevantnom pravnom aktu ažurirati datum uključivanja iz Priloga I. odjeljka 2. prvog stavka.

ČLANAK 33.

Stupanje na snagu

1. Ugovorne stranke ovaj Protokol ratificiraju ili odobravaju u skladu sa svojim postupcima. Stranke se međusobno obavješćuju o provedbi unutarnjih postupaka potrebnih za stupanje na snagu ovog Protokola.

2. Ovaj Protokol stupa na snagu prvog dana drugog mjeseca nakon posljednje obavijesti o sljedećim instrumentima:

(a) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba,

- (b) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i njezinih država članica, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o slobodnom kretanju osoba,
- (c) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o zračnom prometu,
- (d) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o zračnom prometu,
- (e) Protokolu o državnim potporama uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o zračnom prometu,
- (f) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o željezničkom i cestovnom prijevozu robe i putnika,
- (g) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o željezničkom i cestovnom prijevozu robe i putnika,
- (h) Protokolu o državnim potporama uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o željezničkom i cestovnom prijevozu robe i putnika,
- (i) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima,

- (j) Institucionalnom protokolu uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o uzajamnom priznavanju u vezi s ocjenom sukladnosti,
- (k) Protokolu o izmjeni uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o uzajamnom priznavanju u vezi s ocjenom sukladnosti,
- (l) Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o redovitom financijskom doprinosu Švicarske smanjenju gospodarskih i socijalnih razlika u Europskoj uniji,
- (m) Sporazumu između Europske unije i Europske zajednice za atomsku energiju, s jedne strane, i Švicarske Konfederacije, s druge strane, o sudjelovanju Švicarske Konfederacije u programima Unije;
- (n) Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o uvjetima sudjelovanja Švicarske Konfederacije u Agenciji Europske unije za svemirski program.

ČLANAK 34.

Izmjena i raskid

1. Ovaj se Protokol može izmijeniti u bilo kojem trenutku zajedničkim dogovorom stranaka.
2. Svaka stranka može otkazati ovaj Protokol slanjem obavijesti drugoj stranci.

3. Ovaj Protokol prestaje se primjenjivati šest mjeseci nakon primitka obavijesti iz stavka 2.

4. Ako se ovaj Protokol otkaže u skladu sa stavkom 2. ovog članka, Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima prestaje se primjenjivati na datum iz stavka 3. ovog članka. U tom se slučaju primjenjuje članak 17. stavak 4. Sporazuma o trgovini poljoprivrednim proizvodima.

5. Ako se Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima raskine u skladu s člankom 17. stavkom 3. tog sporazuma, ovaj Protokol prestaje se primjenjivati na datum iz članka 17. stavka 4. tog sporazuma.

6. Ako se ovaj Protokol prestane primjenjivati, pojedinci i gospodarski subjekti zadržavaju prava i obveze koje su stekli na temelju ovog Protokola prije datuma njegova prestanka. Stranke sporazumno utvrđuju koje se mjere trebaju poduzeti s obzirom na prava koja su u postupku stjecanja.

Sastavljeno u [...] [...] u po dva primjerka na bugarskom, češkom, danskom, engleskom, estonskom, finskom, francuskom, grčkom, hrvatskom, irskom, latvijskom, litavskom, mađarskom, malteškom, nizozemskom, njemačkom, poljskom, portugalskom, rumunjskom, slovačkom, slovenskom, španjolskom, švedskom i talijanskom jeziku, pri čemu je svaki od tih tekstova jednako vjerodostojan.

U POTVRDU TOGA niže potpisani, propisno ovlašteni za to, potpisali su ovaj Protokol.

[Potpis na sva 24 jezika EU-a: „Za Europsku uniju” i „Za Švicarsku Konfederaciju”]

PRAVNI AKTI KOJI SE ODNOSE NA ZAJEDNIČKI PROSTOR ZA SIGURNOST HRANE

ODJELJAK 1.

OPĆE ODREDBE

Pravni akti koji su uključeni u ovaj Protokol u skladu s člankom 13. ili pravni akti koji se moraju privremeno primjenjivati u skladu s člankom 15. primjenjuju se podložno iznimkama navedenima u članku 7. i tumače se kako slijedi:

Osim ako je drukčije predviđeno tehničkim prilagodbama:

- smatra se da su prava i obveze koji su u tim aktima predviđeni za države članice Unije predviđeni za Švicarsku,
- sva druga upućivanja na države članice u tim aktima tumače se kao da uključuju upućivanje na Švicarsku,
- upućivanja na fizičke ili pravne osobe s boravištem ili poslovnim nastanom u državama članicama Unije u tim aktima tumače se kao da uključuju upućivanja na fizičke ili pravne osobe s boravištem ili poslovnim nastanom u Švicarskoj.

Navedeno se primjenjuje uz potpuno poštovanje institucionalnih odredaba.

Kako bi se uzela u obzir posebna priroda zajedničkog prostora za sigurnost hrane i za potrebe članka 18. stavka 4. posljednje rečenice, Komisija u odnosu na Švicarsku ima ovlasti koje su joj dodijeljene tim aktima, osim ako je u tehničkim prilagodbama predviđeno drukčije. Komisija bi pri izvršavanju tih ovlasti trebala surađivati s nadležnim švicarskim tijelima u skladu s praksom koja se odnosi na primjenjivo zakonodavstvo.

ODJELJAK 2.

POPIS PRAVNIH AKATA

Pravni akti navedeni u ovom odjeljku tumače se kao da uključuju pravne akte donesene na temelju njih i uključene u ovaj Protokol odlukama Zajedničkog odbora za sigurnost hrane u skladu s člankom 13. stavkom 4. do datuma uključivanja koji se navodi uz svaki pravni akt naveden u ovom odjeljku.

Predmetni datum utvrđen je odgovarajućom odlukom Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

Za potrebe ovog Protokola odredbe pravnih akata navedenih u ovom odjeljku sadržavaju sljedeću prilagodbu:

Kad god se u bilo kojem od pravnih akata u nastavku upućuje na obveze država članica na temelju Uredbe (EU) 2016/679 ili Direktive 2002/58/EZ, takva se upućivanja, kad je riječ o Švicarskoj, smatraju upućivanjem na relevantno nacionalno zakonodavstvo.

A. Službene kontrole i uvoz

1. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja, o izmjeni uredaba (EZ) br. 999/2001, (EZ) br. 396/2005, (EZ) br. 1069/2009, (EZ) br. 1107/2009, (EU) br. 1151/2012, (EU) br. 652/2014, (EU) 2016/429 i (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća, uredaba Vijeća (EZ) br. 1/2005 i (EZ) br. 1099/2009 i direktiva Vijeća 98/58/EZ, 1999/74/EZ, 2007/43/EZ, 2008/119/EZ i 2008/120/EZ te o stavljanju izvan snage uredaba (EZ) br. 854/2004 i (EZ) br. 882/2004 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 89/608/EEZ, 89/662/EEZ, 90/425/EEZ, 91/496/EEZ, 96/23/EZ, 96/93/EZ i 97/78/EZ te Odluke Vijeća 92/438/EEZ (Uredba o službenim kontrolama) (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 1.1. 32021 R 1756: kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EU) 2021/1756 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2021. (SL L 357, 8.10.2021., str. 27.),
- 1.2. 32024 R 3115: kako je zadnje izmijenjena Uredbom (EU) 2024/3115 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenog 2024. (SL L 2024/3115, 16.12.2024., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeće prilagodbe:

- (a) upućivanja na carinske postupke smatraju se upućivanjima na relevantno švicarsko zakonodavstvo;
- (b) u Prilogu I. dodaje se sljedeće: „31. Državno područje Švicarske”.

B. Biljni reprodukcijiski materijal

- 2. 31966 L 0401: Direktiva Vijeća 66/401/EEZ od 14. lipnja 1966. o stavljanju na tržište sjemena krmnog bilja (SL 125, 11.7.1966., str. 2298.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 2.1. 31969 L 0063: Direktiva Vijeća 69/63/EEZ od 18. veljače 1969. (SL L 48, 26.2.1969., str. 8.),
- 2.2. 31971 L 0162: Direktiva Vijeća 71/162/EEZ od 30. ožujka 1971. (SL L 87, 17.4.1971., str. 24.),
- 2.3. 31972 L 0274: Direktiva Vijeća 72/274/EEZ od 20. srpnja 1972. (SL L 171, 29.7.1972., str. 37.),
- 2.4. 31972 L 0418: Direktiva Vijeća 72/418/EEZ od 6. prosinca 1972. (SL L 287, 26.12.1972., str. 22.),

- 2.5. 31973 L 0438: Direktiva Vijeća 73/438/EEZ od 11. prosinca 1973. (SL L 356, 27.12.1973., str. 79.),
- 2.6. 31975 L 0444: Direktiva Vijeća 75/444/EEZ od 26. lipnja 1975. (SL L 196, 26.7.1975., str. 6.),
- 2.7. 31978 L 0055: Direktiva Vijeća 78/55/EEZ od 19. prosinca 1977. (SL L 16, 20.1.1978., str. 23.),
- 2.8. 31978 L 0692: Direktiva Vijeća 78/692/EEZ od 25. srpnja 1978. (SL L 236, 26.8.1978., str. 13.),
- 2.9. 31978 L 1020: Direktiva Vijeća 78/1020/EEZ od 5. prosinca 1978. (SL L 350, 14.12.1978., str. 27.),
- 2.10. 31979 L 0692: Direktiva Vijeća 79/692/EEZ od 24. srpnja 1979. (SL L 205, 13.8.1979., str. 1.),
- 2.11. 31986 L 0155: Direktiva Vijeća 86/155/EEZ od 22. travnja 1986. (SL L 118, 7.5.1986., str. 23.),
- 2.12. 31988 L 0332: Direktiva Vijeća 88/332/EEZ od 13. lipnja 1988. (SL L 151, 17.6.1988., str. 82.),
- 2.13. 31988 L 0380: Direktiva Vijeća 88/380/EEZ od 13. lipnja 1988. (SL L 187, 16.7.1988., str. 31.),

- 2.14. 31996 L 0072: Direktiva Vijeća 96/72/EZ od 18. studenog 1996. (SL L 304, 27.11.1996., str. 10.),
- 2.15. 31998 L 0095: Direktiva Vijeća 98/95/EZ od 14. prosinca 1998. (SL L 25, 1.2.1999., str. 1.),
- 2.16. 31998 L 0096: Direktiva Vijeća 98/96/EZ od 14. prosinca 1998. (SL L 25, 1.2.1999., str. 27.),
- 2.17. 32001 L 0064: Direktiva Vijeća 2001/64/EZ od 31. kolovoza 2001. (SL L 234, 1.9.2001., str. 60.),
- 2.18. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),
- 2.19. 32004 L 0117: Direktiva Vijeća 2004/117/EZ od 22. prosinca 2004. (SL L 14, 18.1.2005., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

3. 31966 L 0402: Direktiva Vijeća 66/402/EEZ od 14. lipnja 1966. o stavljanju na tržište sjemena žitarica (SL 125, 11.7.1966., str. 2309.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 3.1. 31969 L 0060: Direktiva Vijeća 69/60/EEZ od 18. veljače 1969. (SL L 48, 26.2.1969., str. 1.),
- 3.2. 31971 L 0162: Direktiva Vijeća 71/162/EEZ od 30. ožujka 1971. (SL L 87, 17.4.1971., str. 24.),
- 3.3. 31972 L 0274: Direktiva Vijeća 72/274/EEZ od 20. srpnja 1972. (SL L 171, 29.7.1972., str. 37.),
- 3.4. 31972 L 0418: Direktiva Vijeća 72/418/EEZ od 6. prosinca 1972. (SL L 287, 26.12.1972., str. 22.),
- 3.5. 31973 L 0438: Direktiva Vijeća 73/438/EEZ od 11. prosinca 1973. (SL L 356, 27.12.1973., str. 79.),
- 3.6. 31975 L 0444: Direktiva Vijeća 75/444/EEZ od 26. lipnja 1975. (SL L 196, 26.7.1975., str. 6.),
- 3.7. 31978 L 0055: Direktiva Vijeća 78/55/EEZ od 19. prosinca 1977. (SL L 16, 20.1.1978., str. 23.),
- 3.8. 31978 L 0692: Direktiva Vijeća 78/692/EEZ od 25. srpnja 1978. (SL L 236, 26.8.1978., str. 13.),

- 3.9. 31978 L 1020: Direktiva Vijeća 78/1020/EEZ od 5. prosinca 1978. (SL L 350, 14.12.1978., str. 27.),
- 3.10. 31979 L 0692: Direktiva Vijeća 79/692/EEZ od 24. srpnja 1979. (SL L 205, 13.8.1979., str. 1.),
- 3.11. 31986 L 0155: Direktiva Vijeća 86/155/EEZ od 22. travnja 1986. (SL L 118, 7.5.1986., str. 23.),
- 3.12. 31988 L 0332: Direktiva Vijeća 88/332/EEZ od 13. lipnja 1988. (SL L 151, 17.6.1988., str. 82.),
- 3.13. 31988 L 0380: Direktiva Vijeća 88/380/EEZ od 13. lipnja 1988. (SL L 187, 16.7.1988., str. 31.),
- 3.14. 31996 L 0072: Direktiva Vijeća 96/72/EZ od 18. studenog 1996. (SL L 304, 27.11.1996., str. 10.),
- 3.15. 31998 L 0095: Direktiva Vijeća 98/95/EZ od 14. prosinca 1998. (SL L 25, 1.2.1999., str. 1.),
- 3.16. 31998 L 0096: Direktiva Vijeća 98/96/EZ od 14. prosinca 1998. (SL L 25, 1.2.1999., str. 27.),
- 3.17. 32001 L 0064: Direktiva Vijeća 2001/64/EZ od 31. kolovoza 2001. (SL L 234, 1.9.2001., str. 60.),

3.18. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),

3.19. 32004 L 0117: Direktiva Vijeća 2004/117/EZ od 22. prosinca 2004. (SL L 14, 18.1.2005., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

4. 31968 L 0193: Direktiva Vijeća 68/193/EEZ od 9. travnja 1968. o stavljanju na tržište materijala za vegetativno umnažanje vinove loze (SL L 93, 17.4.1968., str. 15.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

4.1. 31971 L 0140: Direktiva Vijeća 71/140/EEZ od 22. ožujka 1971. (SL L 71, 25.3.1971., str. 16.),

4.2. 31974 L 0648: Direktiva Vijeća 74/648/EEZ od 9. prosinca 1974. (SL L 352, 28.12.1974., str. 43.),

4.3. 31978 L 0055: Direktiva Vijeća 78/55/EEZ od 19. prosinca 1977. (SL L 16, 20.1.1978., str. 23.),

4.4. 31978 L 0692: Direktiva Vijeća 78/692/EEZ od 25. srpnja 1978. (SL L 236, 26.8.1978., str. 13.),

- 4.5. 31986 L 0155: Direktiva Vijeća 86/155/EEZ od 22. travnja 1986. (SL L 118, 7.5.1986., str. 23.),
- 4.6. 31988 L 0332: Direktiva Vijeća 88/332/EEZ od 13. lipnja 1988. (SL L 151, 17.6.1988., str. 82.),
- 4.7. 32002 L 0011: Direktiva Vijeća 2002/11/EZ od 14. veljače 2002. (SL L 53, 23.2.2002., str. 20.),
- 4.8. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),
- 4.9. 32003 R 1829: Uredba (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. (SL L 268, 18.10.2003., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

- 5. 31998 L 0056: Direktiva Vijeća 98/56/EZ od 20. srpnja 1998. (SL L 226, 13.8.1998., str. 16.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 5.1. 32003 R 0806: Uredba Vijeća (EZ) br. 806/2003 od 14. travnja 2003. (SL L 122, 16.5.2003., str. 1.),

5.2. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

6. 31999 L 0105: Direktiva Vijeća 1999/105/EZ od 22. prosinca 1999. o stavljanju na tržište šumskog reprodukcijanskog materijala (SL L 11, 15.1.2000., str. 17.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

7. 32002 L 0053: Direktiva Vijeća 2002/53/EZ od 13. lipnja 2002. o zajedničkom katalogu sorata poljoprivrednih biljnih vrsta (SL L 193, 20.7.2002., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

7.1. 32003 R 1829: Uredba (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. (SL L 268, 18.10.2003., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

8. 32002 L 0054: Direktiva Vijeća 2002/54/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju na tržište sjemena repe (SL L 193, 20.7.2002., str. 12.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

8.1. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),

8.2. 32004 L 0117: Direktiva Vijeća 2004/117/EZ od 22. prosinca 2004. (SL L 14, 18.1.2005., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

9. 32002 L 0055: Direktiva Vijeća 2002/55/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju na tržište sjemena povrća (SL L 193, 20.7.2002., str. 33.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

9.1. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),

9.2. 32003 R 1829: Uredba (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. (SL L 268, 18.10.2003., str. 1.),

9.3. 32004 L 0117: Direktiva Vijeća 2004/117/EZ od 22. prosinca 2004. (SL L 14, 18.1.2005., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

10. 32002 L 0056: Direktiva Vijeća 2002/56/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju na tržište sjemenskog krumpira (SL L 193, 20.7.2002., str. 60.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 10.1. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

11. 32002 L 0057: Direktiva Vijeća 2002/57/EZ od 13. lipnja 2002. o stavljanju na tržište sjemena uljarica i predivog bilja (SL L 193, 20.7.2002., str. 74.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 11.1. 32002 L 0068: Direktiva Vijeća 2002/68/EZ od 19. srpnja 2002. (SL L 195, 24.7.2002., str. 32.),

- 11.2. 32003 L 0061: Direktiva Vijeća 2003/61/EZ od 18. lipnja 2003. (SL L 165, 3.7.2003., str. 23.),

- 11.3. 32004 L 0117: Direktiva Vijeća 2004/117/EZ od 22. prosinca 2004. (SL L 14, 18.1.2005., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

12. 32008 L 0072: Direktiva Vijeća 2008/72/EZ od 15. srpnja 2008. o stavljanju na tržište reprodukcijaskog sadnog materijala povrća, osim sjemena (SL L 205, 1.8.2008., str. 28.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.
13. 32008 L 0090: Direktiva Vijeća 2008/90/EZ od 29. rujna 2008. o stavljanju na tržište reprodukcijaskog sadnog materijala i sadnica namijenjenih proizvodnji voća (SL L 267, 8.10.2008., str. 8.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

C. Sredstva za zaštitu bilja

14. 32009 R 1107: Uredba (EZ) br. 1107/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o stavljanju na tržište sredstava za zaštitu bilja i stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 79/117/EEZ i 91/414/EEZ (SL L 309, 24.11.2009., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 14.1. 32013 R 0518: Uredba Vijeća (EU) br. 518/2013 od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 72.),
- 14.2. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),
- 14.3. 32019 R 1009: Uredba (EU) 2019/1009 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. (SL L 170, 25.6.2019., str. 1.),

14.4. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeću prilagodbu:

Kad je riječ o Prilogu I., Švicarska pripada zoni B – Centar.

15. 32009 L 0128: Direktiva 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u postizanju održive upotrebe pesticida (SL L 309, 24.11.2009., str. 71.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

15.1. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

D. Zdravlje bilja

16. 32016 R 2031: Uredba (EU) 2016/2031 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2016. o zaštitnim mjerama protiv organizama štetnih za bilje i o izmjeni uredaba (EU) br. 228/2013, (EU) br. 652/2014 i (EU) br. 1143/2014 Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 69/464/EEZ, 74/647/EEZ, 93/85/EEZ, 98/57/EZ, 2000/29/EZ, 2006/91/EZ i 2007/33/EZ (SL L 317, 23.11.2016., str. 4.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 16.1. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

- 16.2. 32024 R 3115: Uredba (EU) 2024/3115 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. studenog 2024. (SL L, 2024/3115, 16.12.2024.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeće prilagodbe:

- (a) kad je riječ o članku 45. stavku 1., slika švicarske zastave ili grba može se upotrebljavati u informativnom materijalu uz zastavu Unije ili umjesto nje;

- (b) kad je riječ o Prilogu VII., slika švicarskog grba može se upotrebljavati na biljnim putovnicama umjesto zastave Unije;
- (c) kad je riječ o Prilogu VIII., slika švicarskog grba može se upotrebljavati na fitosanitarnim certifikatima, fitosanitarnim certifikatima za ponovni izvoz i predizvoznim certifikatima umjesto zastave Unije. Certifikati će se izdavati na ime Švicarske, a prema potrebi izraz „EU” zamijenit će se izrazom „CH”;
- (d) upućivanja na Uredbu Vijeća (EEZ) br. 2658/87 smatraju se, kad je riječ o Švicarskoj, upućivanjima na relevantno nacionalno zakonodavstvo.

E. Hrana za životinje

17. 32002 L 0032: Direktiva 2002/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 7. svibnja 2002. o nepoželjnim tvarima u hrani za životinje (SL L 140, 30.5.2002., str. 10.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 17.1. 32009 R 0219: Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. (SL L 87, 31.3.2009., str. 109.),

- 17.2. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

18. 32003 R 1831: Uredba (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o dodacima hrani za životinje (SL L 268, 18.10.2003., str. 29.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

18.1. 32009 R 0596: Uredba (EZ) br. 596/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. (SL L 188, 18.7.2009., str. 14.),

18.2. 32009 R 0767: Uredba (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. (SL L 229, 1.9.2009., str. 1.),

18.3. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

18.4. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

19. 32005 R 0183: Uredba (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. siječnja 2005. o utvrđivanju zahtjeva u pogledu higijene hrane za životinje (SL L 35, 8.2.2005., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

19.1. 32009 R 0219: Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. (SL L 87, 31.3.2009., str. 109.),

19.2. 32019 R 0004: Uredba (EU) 2019/4 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. (SL L 4, 7.1.2019., str. 1.),

19.3. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

20. 32009 R 0767: Uredba (EZ) br. 767/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o stavljanju na tržište i korištenju hrane za životinje, izmjeni Uredbe (EZ) br. 1831/2003 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 79/373/EEZ, Direktive Komisije 80/511/EEZ, direktiva Vijeća 82/471/EEZ, 83/228/EEZ, 93/74/EEZ, 93/113/EZ i 96/25/EZ te Odluke Komisije 2004/217/EZ (SL L 229, 1.9.2009., str. 1.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeću prilagodbu:

Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe švicarskog prava kojima se predviđaju ograničenja upotrebe krmiva dobivenih od vrsta roda *Cannabis* sp. za životinje koje se koriste za proizvodnju hrane, uz ona predviđena u Prilogu III. Uredbi (EZ) br. 767/2009.

F. Uzgoj životinja – zootehnika

21. 31990 L 0428: Direktiva Vijeća 90/428/EEZ od 26. lipnja 1990. o trgovini kopitarima namijenjenih natjecanjima i određivanju uvjeta za sudjelovanje na natjecanjima (SL L 224, 18.8.1990., str. 60.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 21.1. 32008 L 0073: Direktiva Vijeća 2008/73/EZ od 15. srpnja 2008. (SL L 219, 14.8.2008., str. 40.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

22. 32016 R 1012: Uredba (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja („Uredba o uzgoju životinja”) (SL L 171, 29.6.2016., str. 66.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

G. Zdravlje životinja, kontrola zoonoza

23. 32016 R 0429: Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. o prenosivim bolestima životinja te o izmjeni i stavljanju izvan snage određenih akata u području zdravlja životinja („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 23.1. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeću prilagodbu:

Kad je riječ o članku 49. stavku 1., Švicarska se obvezuje snositi troškove prijevoza i zamjene antigena, cjepiva i dijagnostičkih reagensa isporučenih u Švicarsku na temelju te odredbe.

24. 32013 R 0576: Uredba (EU) br. 576/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o nekomercijalnom premještanju kućnih ljubimaca i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 998/2003 (SL L 178, 28.6.2013., str. 1.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

25. 32001 R 0999: Uredba (EZ) br. 999/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o utvrđivanju pravila za sprečavanje, kontrolu i iskorjenjivanje određenih transmisivnih spongiformnih encefalopatija (SL L 147, 31.5.2001., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 25.1. 32003 R 1128: Uredba (EZ) br. 1128/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. lipnja 2003. (SL L 160, 28.6.2003., str. 1.),

- 25.2. 32005 R 0932: Uredba (EZ) br. 932/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2005. (SL L 163, 23.6.2005., str. 1.),

- 25.3. 32006 R 1923: Uredba (EZ) br. 1923/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2006. (SL L 404, 30.12.2006., str. 1.),

- 25.4. 32009 R 0220: Uredba (EZ) br. 220/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. (SL L 87, 31.3.2009., str. 155.),

- 25.5. 32013 R 0517: Uredba Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 1.),

- 25.6. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

26. 32003 R 2160: Uredba (EZ) br. 2160/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o kontroli salmonelle i drugih određenih uzročnika zoonoza koji se prenose hranom (SL L 325, 12.12.2003., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 26.1. 32009 R 0596: Uredba (EZ) br. 596/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. (SL L 188, 18.7.2009., str. 14.),

- 26.2. 32013 R 0517: Uredba Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 1.),

- 26.3. 32016 R 0429: Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

27. 32003 L 0099: Direktiva 2003/99/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. studenoga 2003. o praćenju zoonoza i uzročnika zoonoza, o izmjeni Odluke Vijeća 90/424/EEZ i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/117/EEZ (SL L 325, 12.12.2003., str. 31.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 27.1. 32006 L 0104: Direktiva Vijeća 2006/104/EZ od 20. studenog 2006. (SL L 363, 20.12.2006., str. 352.),

27.2. 32009 R 0219: Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. (SL L 87, 31.3.2009., str. 109.),

27.3. 32013 L 0020: Direktiva Vijeća 2013/20/EU od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 234.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

H. Hrana – općenito

28. 32002 R 0178: Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

28.1. 32003 R 1642: Uredba (EZ) br. 1642/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. srpnja 2003. (SL L 245, 29.9.2003., str. 4.),

28.2. 32009 R 0596: Uredba (EZ) br. 596/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. (SL L 188, 18.7.2009., str. 14.),

28.3. 32017 R 0745: Uredba (EU) 2017/745 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. travnja 2017. (SL L 117, 5.5.2017., str. 1.),

28.4. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

28.5. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeće prilagodbe:

- (a) Švicarska sudjeluje u radu Europske agencije za sigurnost hrane (dalje u tekstu „Agencija”);
- (b) Švicarska financijski doprinosi aktivnostima iz točke (a) u skladu s člankom 9. i Prilogom II. ovog Protokola;
- (c) Švicarska u potpunosti sudjeluje u radu Upravnog vijeća i Savjetodavnog vijeća Agencije te unutar njih ima ista prava i obveze kao države članice Unije, osim prava glasa;
- (d) švicarski stručnjaci, kad budu odabrani i imenovani, u potpunosti sudjeluju u radu znanstvenih odbora i znanstvenih panela te unutar njih imaju ista prava i obveze kao svi drugi stručnjaci koji sudjeluju u njihovu radu u skladu s primjenjivim zakonodavnim okvirom;

- (e) Švicarska može imenovati nadležne organizacije koje djeluju u područjima obuhvaćenima misijom Agencije i koje mogu pomagati Agenciji;
- (f) odstupajući od članka 12. stavka 2. točke (a) Uvjeta zaposlenja ostalih službenika Europske unije¹, Agencija može, ako tako odluči, na temelju ugovora zaposliti švicarske državljane koji uživaju sva građanska prava. Agencija može prihvatiti upućene stručnjake iz Švicarske;
- (g) „Švicarska dodjeljuje Agenciji i njezinu osoblju u okviru njihovih službenih dužnosti za Agenciju povlastice i imunitete predviđene u Dodatku 2., koji se temelje na člancima od 1. do 6., od 10. do 15. te 17. i 18. Protokola (br. 7). Upućivanja na odgovarajuće članke tog Protokola navedena su u zagradama u informativne svrhe. □’.”;
- (h) Švicarska u potpunosti sudjeluje u radu mreža kojima upravlja Agencija i unutar njih ima ista prava i obveze kao države članice Unije.

I. Hrana – higijena

29. 31989 L 0108: Direktiva Vijeća 89/108/EEZ od 21. prosinca 1988. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na brzo smrznutu hranu namijenjenu prehrani ljudi (SL L 40, 11.2.1989., str. 34.),

¹ Uredba br. 31 (EEZ), 11 (EZAE) o Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju (SL 45, 14.6.1962., str. 1385.), uključujući sve naknadne izmjene.

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

29.1. 32003 R 1882: Uredba (EZ) br. 1882/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. rujna 2003. (SL L 284, 31.10.2003., str. 1.),

29.2. 32006 L 0107: Direktiva Vijeća 2006/107/EZ od 20. studenog 2006. (SL L 363, 20.12.2006., str. 411.),

29.3. 32008 R 1137: Uredba (EZ) br. 1137/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. (SL L 311, 21.11.2008., str. 1.),

29.4. 32013 L 0020: Direktiva Vijeća 2013/20/EU od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 234.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

30. 32004 R 0852: Uredba (EZ) br. 852/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o higijeni hrane (SL L 139, 30.4.2004., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

30.1. 32009 R 0219: Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. (SL L 87, 31.3.2009., str. 109.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

31. 32004 R 0853: Uredba (EZ) br. 853/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o utvrđivanju određenih higijenskih pravila za hranu životinjskog podrijetla (SL L 139, 30.4.2004., str. 55.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 31.1. 32009 R 0219: Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. (SL L 87, 31.3.2009., str. 109.),

- 31.2. 32013 R 0517: Uredba Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 1.),

- 31.3. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

- 31.4. 32021 R 1756: Uredba (EU) 2021/1756 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2021. (SL L 357, 8.10.2021., str. 27.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

J. Hrana – sastojci, tragovi i tržišne norme

32. 32002 L 0046: Direktiva 2002/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 10. lipnja 2002. o usklađivanju zakona država članica u odnosu na dodatke prehrani (SL L 183, 12.7.2002., str. 51.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

32.1. 32008 R 1137: Uredba (EZ) br. 1137/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. (SL L 311, 21.11.2008., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

33. 32003 R 2065: Uredba (EZ) br. 2065/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. studenoga 2003. o aromama dima koje se uporabljaju ili su namijenjene za uporabu u ili na hrani (SL L 309, 26.11.2003., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

33.1. 32009 R 0596: Uredba (EZ) br. 596/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. (SL L 188, 18.7.2009., str. 14.),

33.2. 32019 R 1243: Uredba (EU) 2019/1243 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 198, 25.7.2019., str. 241.),

33.3. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

34. 32006 R 1925: Uredba (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o dodavanju vitamina, minerala i određenih drugih tvari hrani (SL L 404, 30.12.2006., str. 26.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 34.1. 32008 R 0108: Uredba (EZ) br. 108/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. (SL L 39, 13.2.2008., str. 11.),

- 34.2. 32011 R 1169: Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

35. 32008 R 1331: Uredba (EZ) br. 1331/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o uspostavi zajedničkog postupka odobravanja prehrambenih aditiva, prehrambenih enzima i prehrambenih aroma (SL L 354, 31.12.2008., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 35.1. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

36. 32008 R 1332: Uredba (EZ) br. 1332/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim enzimima i o izmjeni Direktive Vijeća 83/417/EEZ, Uredbe Vijeća (EZ) 1493/1999, Direktive 2000/13/EZ, Direktive Vijeća 2001/112/EZ i Uredbe (EZ) br. 258/97 (SL L 354, 31.12.2008., str. 7.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.
37. 32008 R 1333: Uredba (EZ) br. 1333/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o prehrambenim aditivima (SL L 354, 31.12.2008., str. 16.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.
38. 32008 R 1334: Uredba (EZ) br. 1334/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o aromama i nekim sastojcima hrane s osobinama aroma za upotrebu u i na hrani, te o izmjeni Uredbe Vijeća (EEZ) br. 1601/91, uredbi (EZ) br. 2232/96 i (EZ) br. 110/2008 te Direktive 2000/13/EZ (SL L 354, 31.12.2008., str. 34.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

38.1. 32011 R 1169: Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.),

38.2. 32014 R 0251: Uredba (EU) br. 251/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. veljače 2014. (SL L 84, 20.3.2014., str. 14.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

39. 32013 R 0609: Uredba (EU) br. 609/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. lipnja 2013. o hrani za dojenčad i malu djecu, hrani za posebne medicinske potrebe i zamjeni za cjelodnevnu prehranu pri redukcijskoj dijeti te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 92/52/EEZ, direktiva Komisije 96/8/EZ, 1999/21/EZ, 2006/125/EZ i 2006/141/EZ, Direktive 2009/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 41/2009 i (EZ) br. 953/2009 (SL L 181, 29.6.2013., str. 35.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.
40. 32015 L 2203: Direktiva (EU) 2015/2203 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o usklađivanju zakonodavstava država članica koja se odnose na kazeine i kazeinate namijenjene za prehranu ljudi te o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 83/417/EEZ (SL L 314, 1.12.2015., str. 1.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.
41. 32015 R 2283: Uredba (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2015. o novoj hrani, o izmjeni Uredbe (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 258/97 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Komisije (EZ) br. 1852/2001 (SL L 327, 11.12.2015., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 41.1. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

K. Hrana – ostaci pesticida i veterinarsko-medicinskih proizvoda i kontaminanata

42. 31993 R 0315: Uredba Vijeća (EEZ) br. 315/93 od 8. veljače 1993. o utvrđivanju postupaka Zajednice za kontrolu kontaminanata u hrani (SL L 37, 13.2.1993., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 42.1. 32003 R 1882: Uredba (EZ) br. 1882/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. rujna 2003. (SL L 284, 31.10.2003., str. 1.),

- 42.2. 32009 R 0596: Uredba (EZ) br. 596/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. (SL L 188, 18.7.2009., str. 14.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

43. 32005 R 0396: Uredba (EZ) br. 396/2005 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. veljače 2005. o maksimalnim razinama ostataka pesticida u ili na hrani i hrani za životinje biljnog i životinjskog podrijetla i o izmjeni Direktive Vijeća 91/414/EEZ (SL L 70, 16.3.2005., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 43.1. 32008 R 0299: Uredba (EZ) br. 299/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2008. (SL L 97, 9.4.2008., str. 67.),

43.2. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

44. 32009 R 0470: Uredba (EZ) br. 470/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. svibnja 2009. o propisivanju postupaka Zajednice za određivanje najvećih dopuštenih količina rezidua farmakološki djelatnih tvari u hrani životinjskog podrijetla, o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2377/90 i o izmjeni Direktive 2001/82/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe (EZ) br. 726/2004 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 152, 16.6.2009., str. 11.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeće prilagodbe:

- (a) za potrebe ovog Protokola članci 3., 9., 10., 11., 13., 15., 17., 25. i 27. ne primjenjuju se na Švicarsku;
- (b) Švicarska ne sudjeluje u radu Stalnog odbora za veterinarsko-medicinske proizvode ni u radu stručnih skupina za veterinarsko-medicinske proizvode.

Švicarska ne sudjeluje u izradi prijedloga i nacрта koji se odnose na određivanje najvećih dopuštenih količina rezidua farmakološki djelatnih tvari u hrani životinjskog podrijetla, ako se te količine određuju u kontekstu postupaka povezanih s veterinarsko-medicinskim proizvodima, te se sa stručnjacima iz Švicarske ne savjetuje u tom pogledu.

L. Materijali koji dolaze u dodir s hranom

45. 32004 R 1935: Uredba (EZ) br. 1935/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004. o materijalima i predmetima koji dolaze u dodir s hranom i stavljanju izvan snage direktiva 80/590/EEZ i 89/109/EEZ (SL L 338, 13.11.2004., str. 4.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 45.1. 32009 R 0596: Uredba (EZ) br. 596/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. (SL L 188, 18.7.2009., str. 14.),

- 45.2. 32019 R 1381: Uredba (EU) 2019/1381 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. lipnja 2019. (SL L 231, 6.9.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

46. 31984 L 0500: Direktiva Vijeća 84/500/EEZ od 15. listopada 1984. o usklađivanju zakonodavstava država članica u odnosu na keramičke proizvode koji dolaze u dodir s hranom (SL L 277, 20.10.1984., str. 12.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

M. Označivanje, prezentiranje i oglašavanje hrane te prehrambene i zdravstvene tvrdnje

47. 32000 R 1760: Uredba (EZ) br. 1760/2000 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. srpnja 2000. o uvođenju sustava označivanja i registracije životinja vrste goveda, označivanju goveđeg mesa i proizvoda od goveđeg mesa i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 820/97 (SL L 204, 11.8.2000., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 47.1. 32013 R 0517: Uredba Vijeća (EU) br. 517/2013 od 13. svibnja 2013. (SL L 158, 10.6.2013., str. 1.),

- 47.2. 32014 R 0653: Uredba (EU) br. 653/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. (SL L 189, 27.6.2014., str. 33.),

- 47.3. 32016 R 0429: Uredba (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. ožujka 2016. („Zakon o zdravlju životinja”) (SL L 84, 31.3.2016., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

48. 32006 R 1924: Uredba (EZ) br. 1924/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. prosinca 2006. o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani (SL L 404, 30.12.2006., str. 9.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

48.1. 32008 R 0107: Uredba (EZ) br. 107/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. (SL L 39, 13.2.2008., str. 8.),

48.2. 32008 R 0109: Uredba (EZ) br. 109/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. siječnja 2008. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1924/2006 o prehrambenim i zdravstvenim tvrdnjama koje se navode na hrani (SL L 39, 13.2.2008., str. 14.),

48.3. 32011 R 1169: Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

49. 32011 R 1169: Uredba (EU) br. 1169/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o informiranju potrošača o hrani, izmjeni uredbi (EZ) br. 1924/2006 i (EZ) br. 1925/2006 Europskog parlamenta i Vijeća te o stavljanju izvan snage Direktive Komisije 87/250/EEZ, Direktive Vijeća 90/496/EEZ, Direktive Komisije 1999/10/EZ, Direktive 2000/13/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Komisije 2002/67/EZ i 2008/5/EZ i Uredbe Komisije (EZ) br. 608/2004 (SL L 304, 22.11.2011., str. 18.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

49.1. 32015 R 2283: Uredba (EU) 2015/2283 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenog 2015. (SL L 327, 11.12.2015., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeće prilagodbe:

(a) Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe švicarskog prava kojima se propisuje obvezno označivanje zemlje podrijetla ili mjesta podrijetla te odredbe kojima se predviđa da za proizvode podrijetlom iz Unije vrijedi sljedeće:

- prihvaća se oznaka „EU” kao oznaka zemlje proizvodnje, i
- ime ili naziv i adresa subjekta u poslovanju s hranom ispunjavaju zahtjev obveznog navođenja zemlje proizvodnje;

(b) Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe svojeg prava kojima se propisuje obvezno označivanje nenamjerno prisutnih tragova alergena u hrani.

50. 32011 L 0091: Direktiva 2011/91/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13. prosinca 2011. o oznakama ili znakovima za određivanje serije u koju pripada hrana (SL L 334, 16.12.2011., str. 1.).

N. Hrana – ostalo

51. 31999 L 0002: Direktiva 1999/2/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o usklađivanju zakonodavstava država članica o hrani i sastojcima hrane podvrgnutim ionizirajućem zračenju (SL L 66, 13.3.1999., str. 16.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

51.1. 32003 R 1882: Uredba (EZ) br. 1882/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. rujna 2003. (SL L 284, 31.10.2003., str. 1.),

51.2. 32008 R 1137: Uredba (EZ) br. 1137/2008 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2008. (SL L 311, 21.11.2008., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

52. 31999 L 0003: Direktiva 1999/3/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. veljače 1999. o utvrđivanju popisa Zajednice hrane i sastojaka hrane podvrgnutih ionizirajućem zračenju (SL L 66, 13.3.1999., str. 24.).

53. 32009 L 0032: Direktiva 2009/32/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o usklađivanju zakonodavstva država članica o ekstrakcijskim otapalima koja se koriste u proizvodnji hrane i sastojaka hrane (SL L 141, 6.6.2009., str. 31.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

54. 32009 L 0054: Direktiva 2009/54/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. o iskorištavanju i stavljanju na tržište prirodnih mineralnih voda (SL L 164, 26.6.2009., str. 45.), uključujući pravne akte donesene na temelju te direktive koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

55. 32016 R 0052: Uredba Vijeća (Euratom) 2016/52 od 15. siječnja 2016. o utvrđivanju najviših dopuštenih razina radioaktivnog onečišćenja hrane i hrane za životinje nakon nuklearne nesreće ili bilo kojeg drugog slučaja radiološke opasnosti i o stavljanju izvan snage Uredbe (Euratom) br. 3954/87 i uredaba Komisije (Euratom) br. 944/89 i (Euratom) br. 770/90 (SL L 13, 20.1.2016., str. 2.), uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

O. Genetski modificirani organizmi

Prag iz članka 7. stavka 1. točke (a) prve alineje ovog Protokola utvrđen je u članku 12. stavku 2. i članku 24. stavku 2. Uredbe (EZ) br. 1829/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. o genetski modificiranoj hrani i hrani za životinje (SL L 268, 18.10.2003., str. 1.).

Hrana za životinje proizvedena od genetski modificiranih organizama koja se spominje u članku 7. stavku 1. točki (a) drugoj alineji ovog Protokola odobrava se u skladu s člankom 19. Uredbe (EZ) br. 1829/2003.

P. Dobrobit životinja

56. 32005 R 0001: Uredba Vijeća (EZ) br. 1/2005 od 22. prosinca 2004. o zaštiti životinja tijekom prijevoza i s prijevozom povezanih postupaka i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ i 93/119/EZ i Uredbe (EZ) br. 1255/97 (SL L 3, 5.1.2005., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 56.1. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola odredbe te uredbe sadržavaju sljedeću prilagodbu:

u članku 1. stavku 3. dodaje se sljedeća rečenica:

„Švicarska može nastaviti primjenjivati odredbe svojeg prava koje se odnose na prijevoz životinja unutar Švicarske, uključujući provoz goveda, ovaca, koza, svinja, konja ili peradi za klanje, te odredbe kojima se utvrđuje da je takav provoz u Švicarskoj dopušten samo željeznicom ili zrakom.”

57. 32009 R 1099: Uredba Vijeća (EZ) br. 1099/2009 od 24. rujna 2009. o zaštiti životinja u trenutku usmrćivanja (SL L 303, 18.11.2009., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 57.1. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Q. Nusproizvodi životinjskog podrijetla

58. 32009 R 1069: Uredba (EZ) br. 1069/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju zdravstvenih pravila za nusproizvode životinjskog podrijetla i od njih dobivene proizvode koji nisu namijenjeni prehrani ljudi te o stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1774/2002 (Uredba o nusproizvodima životinjskog podrijetla) (SL L 300, 14.11.2009., str. 1.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 58.1. 32010 L 0063: Direktiva 2010/63/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2010. (SL L 276, 20.10.2010., str. 33.),

- 58.2. 32013 R 1385: Uredba Vijeća (EU) br. 1385/2013 od 17. prosinca 2013. (SL L 354, 28.12.2013., str. 86.),

- 58.3. 32017 R 0625: Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.),

- 58.4. 32019 R 1009: Uredba (EU) 2019/1009 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. (SL L 170, 25.6.2019., str. 1.),

i uključujući pravne akte donesene na temelju te uredbe koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

R. Sanitarna i fitosanitarna pitanja – ostalo

59. 31996 L 0022: Direktiva Vijeća 96/22/EZ od 29. travnja 1996. o zabrani primjene određenih tvari hormonskog ili tireostatskog učinka i beta-agonista na farmским životinjama i o stavljanju izvan snage direktiva 81/602/EEZ, 88/146/EEZ i 88/299/EEZ (SL L 125, 23.5.1996., str. 3.),

kako je izmijenjena sljedećim pravnim aktima:

- 59.1. 32003 L 0074: Direktiva 2003/74/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. rujna 2003. (SL L 262, 14.10.2003., str. 17.),

- 59.2. 32008 L 0097: Direktiva 2008/97/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenog 2008. (SL L 318, 28.11.2008., str. 9.).

Za potrebe ovog Protokola odredbe te direktive sadržavaju sljedeću prilagodbu:

članak 11. stavak 2. točka (b) ne primjenjuje se na Švicarsku ni u Švicarskoj.

S. Antimikrobna otpornost

60. 32019 R 0006: članak 107. (osim stavka 6.) i članak 118. Uredbe (EU) 2019/6 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o veterinarskim lijekovima i stavljanju izvan snage Direktive 2001/82/EZ (SL L 4, 7.1.2019., str. 43.), u vezi s člankom 37. stavkom 5. te uredbe, uključujući pravne akte donesene na temelju tih odredaba koji su uključeni do 31. prosinca 2024.

Za potrebe ovog Protokola članak 107. stavak 5. sadržava sljedeće prilagodbe:

- (a) lijekovi koji sadržavaju antimikrobike ili skupine antimikrobika namijenjenih isključivo liječenju određenih infekcija kod ljudi u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2022/1255 (SL L 191, 20.7.2022., str. 58.) ne primjenjuju se kod životinja;
- (b) smatra se da upućivanje na članak 107. Uredbe (EU) 2019/6 ne obuhvaća pravne akte donesene na temelju članka 107. stavka 6. te uredbe;
- (c) Švicarska i stručnjaci iz Švicarske ne sudjeluju u radu Stalnog odbora za veterinarske lijekove ni u radu stručnih skupina za veterinarske lijekove. Švicarska ne sudjeluje u izradi prijedloga i nacрта koji se odnose na proizvodnju, stavljanje u promet i primjenu veterinarskih lijekova te se sa stručnjacima iz Švicarske ne savjetuje u tom pogledu.

61. 32019 R 0004: članak 17. stavak 3. Uredbe (EU) 2019/4 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o proizvodnji, stavljanju na tržište i uporabi lijekovite hrane za životinje, o izmjeni Uredbe (EZ) br. 183/2005 Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 90/167/EEZ (SL L 4, 7.1.2019., str. 1.).

PRIMJENA ČLANKA 9. PROTOKOLA
O USPOSTAVI ZAJEDNIČKOG PROSTORA ZA SIGURNOST HRANE

ČLANAK 1.

Popis aktivnosti agencija, informacijskih sustava i drugih aktivnosti Unije kojima Švicarska financijski doprinosi

Švicarska financijski doprinosi:

(a) agencijama:

- Europskoj agenciji za sigurnost hrane (EFSA) osnovanoj Uredbom (EZ) br. 178/2002¹;

¹ Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

(b) informacijskim sustavima:

- portalu EUROPHYT (EUROPHYTPORTAL) uspostavljenom Direktivom Komisije 94/3/EZ od 21. siječnja 1994.¹,
- sustavu brzog uzbunjivanja za hranu i hranu za životinje (RASFF) uspostavljenom Uredbom (EZ) br. 178/2002²,
- internetskoj platformi Europske komisije za sanitarne i fitosanitarne certifikate (TRACES) uspostavljenoj Uredbom (EU) 2017/625³,
- EU-ovu informacijskom sustavu za bolesti životinja (ADIS) uspostavljenom Uredbom (EU) 2020/2002⁴;

¹ Direktiva Komisije 94/3/EZ od 21. siječnja 1994. o utvrđivanju postupka obavješćivanja o zadržavanju pošiljke ili štetnih organizama iz trećih zemalja i predstavljanju prijeteće fitosanitarne opasnosti (SL L 32, 5.2.1994., str. 37.).

² Uredba (EZ) br. 178/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2002. o utvrđivanju općih načela i uvjeta zakona o hrani, osnivanju Europske agencije za sigurnost hrane te utvrđivanju postupaka u područjima sigurnosti hrane (SL L 31, 1.2.2002., str. 1.).

³ Uredba (EU) 2017/625 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. ožujka 2017. o službenim kontrolama i drugim službenim aktivnostima kojima se osigurava primjena propisa o hrani i hrani za životinje, pravila o zdravlju i dobrobiti životinja, zdravlju bilja i sredstvima za zaštitu bilja (SL L 95, 7.4.2017., str. 1.).

⁴ Provedbena uredba Komisije (EU) 2020/2002 od 7. prosinca 2020. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/429 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu obavješćivanja i izvješćivanja u Uniji o bolestima s popisa, u pogledu formatâ i postupaka za podnošenje programâ nadziranja u Uniji i programâ iskorjenjivanja i izvješćivanje o njima i zahtjeva za priznavanje statusa „slobodno od bolesti” te u pogledu računalnog informacijskog sustava (SL L 412, 8.12.2020., str. 1.).

(c) ostalim aktivnostima:

ne.

ČLANAK 2.

Uvjeti plaćanja

1. Plaćanja na temelju članka 9. Protokola uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane (dalje u tekstu „Protokol”) izvršavaju se u skladu s ovim člankom.

2. Pri raspisivanju poziva za uplatu sredstava za financijsku godinu Komisija Švicarskoj dostavlja sljedeće informacije:

(a) iznos operativnog doprinosa; i

(b) iznos naknade za sudjelovanje.

3. Komisija Švicarskoj što prije, a najkasnije 16. travnja svake financijske godine dostavlja sljedeće informacije o njezinu sudjelovanju:
- (a) iznose odobrenih sredstava za preuzimanje obveza iz godišnjeg izglasanog proračuna Unije upisanih u odgovarajuće proračunske linije za subvencije Unije za predmetnu godinu za svaku agenciju Unije, uzimajući u obzir sve prilagođene operativne doprinose za sve agencije kako je utvrđeno u članku 1. i iznose odobrenih sredstava za preuzimanje obveza u vezi s izglasanim proračunom Unije za predmetnu godinu za odgovarajući proračun informacijskih sustava i drugih aktivnosti koje obuhvaćaju sudjelovanje Švicarske u skladu s člankom 1.;
 - (b) iznos naknade za sudjelovanje iz članka 9. stavka 7. Protokola; i
 - (c) kad je riječ o agencijama, u godini $N + 1$ iznose proračunskih obveza preuzetih za odobrena sredstva za preuzimanje obveza za godinu N u okviru odgovarajućih proračunskih linija za subvencije Unije u vezi s godišnjim proračunom Unije upisanih u odgovarajuće proračunske linije za subvencije Unije za godinu N .
4. Komisija na temelju svojeg nacrtu proračuna što prije, a najkasnije do 1. rujna financijske godine, dostavlja procjenu informacija iz stavka 3. točaka (a) i (b).
5. Komisija Švicarskoj upućuje poziv za uplatu sredstava u iznosu njezinih doprinosa na temelju ovog Sporazuma za svaku agenciju, informacijski sustav i drugu aktivnost u kojima Švicarska sudjeluje najkasnije 16. travnja i, ako je primjenjivo na relevantnu agenciju, informacijski sustav ili drugu aktivnost, najranije 22. listopada, a najkasnije 31. listopada svake financijske godine.

6. Pozivi za uplatu sredstava iz stavka 5. strukturirani su u obrocima kako slijedi:

- (a) prvi obrok svake godine u vezi s pozivom za uplatu sredstava koji se izdaje do 16. travnja odgovara iznosu koji je jednak procjeni godišnjeg financijskog doprinosa za predmetnu agenciju, informacijski sustav ili drugu aktivnost iz stavka 4.

Švicarska iznos naznačen u tom pozivu za uplatu sredstava uplaćuje najkasnije 60 dana od upućivanja poziva za uplatu sredstava;

- (b) ako je primjenjivo, drugi obrok u godini, u vezi s pozivom za uplatu sredstava koji se upućuje najranije 22. listopada, a najkasnije 31. listopada, odgovara razlici između iznosa iz stavka 4. i iznosa iz stavka 5. ako je iznos iz stavka 5. veći.

Švicarska iznos naznačen u tom pozivu za uplatu sredstava uplaćuje najkasnije do 21. prosinca.

Za svaki poziv za uplatu sredstava Švicarska može izvršiti zasebna plaćanja za svaku agenciju, informacijski sustav ili drugu aktivnost.

7. U prvoj godini provedbe Protokola Komisija raspisuje samo jedan poziv za uplatu sredstava, i to u roku od 90 dana od stupanja Protokola na snagu.

Švicarska iznos naznačen u tom pozivu za uplatu sredstava uplaćuje najkasnije 60 dana od upućivanja poziva za uplatu sredstava;

8. Za svako kašnjenje u plaćanju financijskog doprinosa Švicarskoj se na nepodmireni iznos obračunavaju zatezne kamate, i to od datuma dospelja do dana na koji se nepodmireni iznos uplati u cijelosti.

Na potraživanja koja na datum dospelja nisu podmirena obračunava se stopa koju Europska središnja banka primjenjuje na svoje glavne operacije refinanciranja, kako je objavljeno u seriji C *Službenog lista Europske unije*, a koja je na snazi prvog dana mjeseca u kojem iznos dospijeva, ili 0 %, ovisno o tome što je više, uvećano za 3,5 postotnih bodova.

ČLANAK 3.

Prilagodba financijskog doprinosa Švicarske agencijama Unije s obzirom na provedbu

Financijski doprinos Švicarske agencijama Unije prilagođava se u godini $N + 1$ kad se početni operativni doprinos prilagođava naviše ili naniže za iznos razlike između početnog operativnog doprinosa i prilagođenog doprinosa izračunanog primjenom ključa za uplatu doprinosa za godinu N na iznos proračunskih obveza preuzetih za odobrena sredstva za preuzimanje obveza u godini N u okviru odgovarajućih proračunskih linija za subvencije Unije. Za tu se razliku, ovisno o slučaju, uzima u obzir prilagođeni operativni doprinos za svaku agenciju izražen u postotku kako je definirano u članku 1.

ČLANAK 4.

Prijelazna rješenja

Ako protokol ne stupi na snagu 1. siječnja, ovaj se članak primjenjuje odstupajući od članka 2.

U prvoj godini provedbe Protokola operativni doprinos za predmetnu godinu koji se primjenjuje na relevantnu agenciju, informacijski sustav ili drugu aktivnost kako je utvrđeno u skladu s člankom 9. Protokola i člancima od 1. do 3. ovog Priloga umanjuje se *pro rata temporis* množenjem iznosa godišnjeg operativnog doprinosa s omjerom:

- broja kalendarskih dana od datuma stupanja na snagu do 31. prosinca predmetne godine, i
- ukupnog broja kalendarskih dana predmetne godine.

ARBITRAŽNI SUD

POGLAVLJE I.

UVODNE ODREDBE

ČLANAK I.1.

Područje primjene

Ako jedna od stranaka (dalje u tekstu „stranke”) uputi spor na arbitražu u skladu s člankom 20. stavkom 2. ili člankom 21. stavkom 2. Protokola uz Sporazum između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o uspostavi zajedničkog prostora za sigurnost hrane (dalje u tekstu „Protokol”), primjenjuju se pravila utvrđena u ovom Dodatku.

ČLANAK I.2.

Pisarnica i tajničke usluge

Međunarodni ured Stalnog arbitražnog suda u Haagu (dalje u tekstu „Međunarodni ured”) obavlja funkcije pisarnice i pruža potrebne tajničke usluge.

ČLANAK I.3.

Obavijesti i izračun rokova

1. Obavijesti, uključujući priopćenja i prijedloge, mogu se slati bilo kojim komunikacijskim sredstvom koje potvrđuje njihov prijenos ili omogućuje potvrdu tih obavijesti.
2. Takve se obavijesti mogu slati elektronički samo ako je stranka izričito odredila ili odobrila adresu u tu svrhu.
3. Takve obavijesti koje se dostavljaju strankama šalju se Odjelu za Europu Saveznog ministarstva vanjskih poslova za Švicarsku i Pravnoj službi Komisije za Uniju.

4. Svi rokovi iz ovog Dodatka počinju teći od dana nakon određenog događaja ili poduzimanja određene radnje. Ako je posljednji dan za dostavu određenog dokumenta neradni dan institucija Unije ili vlade Švicarske, rok za dostavu tog dokumenta istječe prvi idući radni dan. Računaju se i neradni dani unutar tog razdoblja.

ČLANAK I.4.

Obavijest o arbitraži

1. Stranka koja pokreće arbitražni postupak (dalje u tekstu „tužitelj”) šalje obavijest o arbitraži drugoj stranci (dalje u tekstu „tuženik”) i Međunarodnom uredu.
2. Smatra se da arbitražni postupak započinje dan nakon što tuženik primi obavijest o arbitraži.
3. Obavijest o arbitraži sadržava sljedeće informacije:
 - (a) zahtjev da se spor uputi na arbitražu;
 - (b) imena i podatke za kontakt stranaka;
 - (c) imena i adrese tužiteljevih zastupnika;

- (d) pravnu osnovu postupka (članak 20. stavak 2. ili članak 21. stavak 2. Protokola) i:
 - i. u slučajevima iz članka 20. stavka 2. Protokola, sporno pitanje kako je službeno uvršteno u dnevni red Zajedničkog odbora za sigurnost hrane radi rješavanja u skladu s člankom 21. stavkom 1. Protokola; i
 - ii. u slučajevima iz članka 21. stavka 2. Protokola, odluku arbitražnog suda, eventualne provedbene mjere iz članka 20. stavka 5. Protokola i sporne kompenzacijske mjere;
- (e) pravilo koje je uzrok spora ili je povezano s njim;
- (f) kratak opis spora; i
- (g) ime jednog arbitra ili, ako se imenuje pet arbitara, imena dvaju arbitara.

4. U slučajevima iz članka 20. stavka 3. Protokola obavijest o arbitraži može sadržavati i informacije o potrebi za upućivanjem predmeta Sudu Europske unije.

5. Nikakve tvrdnje o dostatnosti obavijesti o arbitraži ne sprečavaju konstituiranje arbitražnog suda. Arbitražni sud donosi konačnu odluku o sporu.

ČLANAK I.5.

Odgovor na obavijest o arbitraži

1. U roku od 60 dana od primitka obavijesti o arbitraži tuženik tužitelju i Međunarodnom uredu šalje odgovor, koji sadržava sljedeće informacije:

- (a) imena i podatke za kontakt stranaka;
- (b) imena i adrese tuženikovih zastupnika;
- (c) odgovor na informacije navedene u obavijesti o arbitraži u skladu s člankom I.4. stavkom 3. točkama od (d) do (f); i
- (d) ime jednog arbitra ili, ako se imenuje pet arbitara, imena dvaju arbitara.

2. U slučajevima iz članka 20. stavka 3. Protokola odgovor na obavijest o arbitraži može sadržavati i odgovor na informacije iz obavijesti o arbitraži u skladu s člankom I.4. stavkom 4. ovog Dodatka i informacije o potrebi za upućivanjem predmeta Sudu Europske unije.

3. Izostanak odgovora ili nepotpun ili nepravodoban odgovor tuženika na obavijest o arbitraži ne sprečava konstituiranje arbitražnog suda. Arbitražni sud donosi konačnu odluku o sporu.
4. Zatraži li tuženik u odgovoru na obavijest o arbitraži da se arbitražni sud sastoji od pet arbitara, tužitelj imenuje dodatnog arbitra u roku od 30 dana od primitka odgovora na obavijest o arbitraži.

ČLANAK I.6.

Zastupanje i pomoć

1. Pred arbitražnim sudom stranke zastupa barem jedan zastupnik. Zastupnicima mogu pomagati savjetnici ili odvjetnici.
2. Sve promjene zastupnika ili njihovih adresa priopćuju se drugoj stranci, Međunarodnom uredu i arbitražnom sudu. Arbitražni sud može u bilo kojem trenutnu samoinicijativno ili na zahtjev stranke tražiti da mu se predoče dokazi o ovlastima dodijeljenima zastupnicima stranaka.

POGLAVLJE II.

SASTAV ARBITRAŽNOG SUDA

ČLANAK II.1.

Broj arbitara

Arbitražni sud sastoji se od tri arbitra. Ako tužitelj u obavijesti o arbitraži ili tuženik u odgovoru na nju to zatraži, arbitražni sud sastoji se od pet arbitara.

ČLANAK II.2.

Imenovanje arbitara

1. Imenuju li se tri arbitra, svaka stranka određuje jednog. Dva arbitra koje su imenovale stranke odabiru trećeg arbitra za predsjednika arbitražnog suda.
2. Imenuje li se pet arbitara, svaka stranka određuje dva. Četiri arbitra koje su imenovale stranke odabiru peto g arbitra za predsjednika arbitražnog suda.

3. Ako se arbitri ne dogovore oko odabira predsjednika arbitražnog suda u roku od 30 dana od imenovanja posljednjeg arbitra po izboru stranaka, predsjednika imenuje glavni tajnik Stalnog arbitražnog suda.

4. Radi olakšavanja postupka odabira arbitara za sastav arbitražnog suda utvrđuje se i prema potrebi ažurira okvirni popis osoba s kvalifikacijama iz stavka 6., koji je zajednički svim bilateralnim sporazumima u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje te Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o zdravlju, potpisanom u [...] [...] (dalje u tekstu „Sporazum o zdravlju”), Sporazumu između Europske zajednice i Švicarske Konfederacije o trgovini poljoprivrednim proizvodima, potpisanom u Luxembourg 21. lipnja 1999. (dalje u tekstu „Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima”) i Sporazumu između Europske unije i Švicarske Konfederacije o redovitom financijskom doprinosu Švicarske smanjenju gospodarskih i socijalnih razlika u Europskoj uniji, potpisanom u [...] [...] (dalje u tekstu „Sporazum o redovitom financijskom doprinosu Švicarske”). Taj se popis za potrebe Protokola donosi i ažurira odlukom Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

5. Ako stranka ne odredi arbitra, glavni tajnik Stalnog arbitražnog suda imenuje arbitra s popisa iz stavka 4. Ako takav popis ne postoji, glavni tajnik Stalnog arbitražnog suda imenuje arbitra ždrijebom među pojedincima koje su jedna ili obje stranke službeno predložile za potrebe stavka 4.

6. Članovi arbitražnog suda moraju biti visokokvalificirane, iskusne i neovisne osobe (povezane ili nepovezane sa strankama) za koje je sigurno da nisu u sukobu interesa. Posebno moraju imati dokazano stručno znanje u području prava i pitanjima obuhvaćenima ovim Protokolom, ne smiju primati upute ni od jedne stranke, moraju djelovati u vlastito ime i ne smiju primaju upute ni od jedne organizacije ili vlade kad je riječ o pitanjima povezanim sa sporom. Predsjednik arbitražnog suda mora imati iskustva i s postupcima rješavanja sporova.

ČLANAK II.3.

Izjave arbitara

1. Kad se razmatra imenovanje određene osobe arbitrom, ta osoba mora prijaviti sve što bi njezinu nepristranost ili neovisnost moglo dovesti u opravdanu sumnju. Od trenutka imenovanja i tijekom cijelog arbitražnog postupka arbitar je dužan strankama i drugim arbitrima bez odgode prijaviti sve takve okolnosti ako to već nije učinio.
2. Svaki arbitar može se razriješiti dužnosti ako postoje okolnosti koje bi njegovu nepristranost ili neovisnost mogle dovesti u opravdanu sumnju.
3. Stranka može zatražiti razrješenje arbitra kojeg je imenovala samo iz razloga otkrivenog nakon imenovanja.

4. Ako arbitar ne djeluje ili ako je *de jure* ili *de facto* spriječen u obavljanju svojih zadaća, primjenjuje se postupak za razrješenje arbitara utvrđen u članku II.4.

ČLANAK II.4.

Razrješenje arbitara

1. Stranka koja želi razriješiti arbitra podnosi zahtjev za razrješenje u roku od 30 dana od datuma na koji je obaviještena o njegovu imenovanju ili u roku od 30 dana od datuma na koji je doznala za okolnosti iz članka II.3.
2. Zahtjev za razrješenje šalje se drugoj stranci, arbitru kojeg se razrješuje dužnosti, drugim arbitrima i Međunarodnom uredu. U njemu se navode razlozi zbog kojih se traži razrješenje.
3. Kad se podnese zahtjev za razrješenje, druga stranka može ga prihvatiti. Sporni arbitar može i odstupiti s dužnosti. Čin prihvaćanja zahtjeva ili odstupanja s dužnosti ne znači priznavanje razloga podnošenja zahtjeva za razrješenje.
4. Ako u roku od 15 dana od datuma obavijesti o zahtjevu za razrješenje druga stranka ne prihvati zahtjev ili predmetni arbitar ne odstupi, stranka koja traži razrješenje može zatražiti od glavnog tajnika Stalnog arbitražnog suda da donese odluku o razrješenju.
5. Osim ako se stranke dogovore drukčije, odluka iz stavka 4. sadržava obrazloženje.

ČLANAK II.5.

Zamjena arbitra

1. Podložno stavku 2. ovog članka, ako je nužno zamijeniti arbitra tijekom arbitražnog postupka, zamjena se imenuje ili bira u skladu s postupkom utvrđenim u članku II.2., koji se primjenjuje na imenovanje ili odabir arbitra kojeg treba zamijeniti. Taj se postupak primjenjuje čak i ako jedna stranka nije iskoristila svoje pravo imenovanja ili sudjelovanja u imenovanju arbitra kojeg treba zamijeniti.
2. Ako dođe do zamjene arbitra, postupak se nastavlja u fazi u kojoj je zamijenjeni arbitar prestao obnašati svoje dužnosti, osim ako arbitražni sud odluči drukčije.

ČLANAK II.6.

Izuzimanje od odgovornosti

Osim u slučajevima namjernog prijestupa ili krajnje nepažnje stranke se u najvećoj mogućoj mjeri dopuštenoj mjerodavnim pravom odriču mogućnosti podizanja bilo kakve tužbe protiv arbitara zbog bilo kojeg djela ili propusta u arbitraži.

POGLAVLJE III.

ARBITRAŽNI POSTUPAK

ČLANAK III.1.

Opće odredbe

1. Datumom osnivanja arbitražnog suda smatra se datum na koji je posljednji arbitar prihvatio imenovanje.
2. Arbitražni sud osigurava da se sa strankama postupa jednako i da u odgovarajućoj fazi postupka obje stranke imaju dovoljno prilika da ostvare svoja prava i iznesu svoje argumente. Arbitražni sud vodi postupak tako da se izbjegnu kašnjenja i nepotrebni troškovi i osigura rješenje spora između stranaka.
3. Osim ako arbitražni sud odluči drukčije, rasprava se organizira nakon što arbitražni sud sasluša stranke.
4. Priopćenja arbitražnom sudu stranke šalju preko Međunarodnog ureda i istovremeno šalju primjerak drugoj stranci. Međunarodni ured šalje primjerak priopćenja svim arbitrima.

ČLANAK III.2.

Mjesto arbitraže

Mjesto arbitraže je Haag. U iznimnim okolnostima arbitražni sud može se sastati na bilo kojem drugom mjestu koje smatra prikladnim za vijećanje.

ČLANAK III.3.

Jezik

1. Postupak se odvija na francuskom i engleskom jeziku.
2. Arbitražni sud može naložiti da se uz sve dokumente priložene tužbenom zahtjevu ili odgovoru na tužbu i svim dodatnim dokumentima podnesenima u okviru postupka na izvornom jeziku priloži prijevod na jedan od jezika postupka.

ČLANAK III.4.

Tužbeni zahtjev

1. Tužitelj šalje tužbeni zahtjev u pisanom obliku tuženiku i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda u roku koji odredi arbitražni sud. Ako tužiteljeva obavijest o arbitraži iz članka I.4. ispunjava i uvjete iz stavaka 2. i 3. ovog članka, tužitelj može odlučiti da se ona smatra tužbenim zahtjevom.

2. Tužbeni zahtjev sadržava sljedeće informacije:

- (a) informacije iz članka I.4. stavka 3. točaka od (b) do (f);
- (b) izjavu o činjeničnom stanju u prilog zahtjevu; i
- (c) pravne argumente u prilog zahtjevu.

3. U mjeri u kojoj je to moguće, tužbeni zahtjev uključuje ili upućuje na sve dokumente i druge dokaze koje je tužitelj naveo. U slučajevima iz članka 20. stavka 3. Protokola tužbeni zahtjev sadržava i, u mjeri u kojoj je to moguće, informacije o potrebi za upućivanjem predmeta Sudu Europske unije.

ČLANAK III.5.

Odgovor na tužbu

1. Tuženik šalje odgovor na tužbu u pisanom obliku tužitelju i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda u roku koji odredi arbitražni sud. Ako tuženikov odgovor na obavijest o arbitraži iz članka I.5. ispunjava i uvjete iz stavka 2. ovog članka, tuženik može odlučiti da se taj odgovor smatra odgovorom na tužbu.

2. Odgovor na tužbu mora sadržavati odgovore na točke tužbenog zahtjeva navedene u skladu s člankom III.4. stavkom 2. točkama od (a) do (c) ovog Dodatka. U mjeri u kojoj je to moguće, odgovor na tužbu uključuje ili upućuje na sve dokumente i druge dokaze koje je tuženik naveo. U slučajevima iz članka 20. stavka 3. Protokola odgovor na tužbu sadržava i, u mjeri u kojoj je to moguće, informacije o potrebi za upućivanjem predmeta Sudu Europske unije.
3. U odgovoru na tužbu ili u kasnijoj fazi arbitražnog postupka ako arbitražni sud odluči da je kašnjenje opravdano s obzirom na okolnosti, tuženik može podnijeti protutužbu pod uvjetom da je arbitražni sud nadležan za nju.
4. Na protutužbu se primjenjuje članak III.4. stavci 2. i 3.

ČLANAK III.6.

Arbitražna nadležnost

1. Arbitražni sud odlučuje o svojoj nadležnosti na temelju članka 20. stavka 2. ili članka 21. stavka 2. Protokola.
2. U slučajevima iz članka 20. stavka 2. Protokola arbitražni sud ovlašten je ispitati sporno pitanje kako je službeno uvršteno u dnevni red Zajedničkog odbora za sigurnost hrane radi rješavanja u skladu s člankom 20. stavkom 1. Protokola.

3. U slučajevima iz članka 21. stavka 2. Protokola arbitražni sud pred kojim se vodio glavni predmet ovlašten je ispitati proporcionalnost spornih kompenzacijskih mjera, među ostalim kad su te mjere u cijelosti ili djelomično poduzete u okviru drugog bilateralnog sporazuma u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje ili u okviru Sporazuma o trgovini poljoprivrednim proizvodima.

4. Prigovor zbog nenadležnosti arbitražnog suda podnosi se najkasnije u odgovoru na (protu)tužbu. Stranka koja je imenovala arbitra ili sudjelovala u njegovu imenovanju ne gubi zato pravo na podnošenje prigovora. Prigovor da spor nadilazi ovlasti arbitražnog suda mora se podnijeti čim se u arbitražnom postupku postavi pitanje koje navodno nadilazi njegove ovlasti. Arbitražni sud može dopustiti podnošenje prigovora nakon isteka propisanog roka ako smatra da je kašnjenje opravdano.

5. Arbitražni sud može odlučiti o prigovoru iz stavka 4. tako da ga tretira kao prethodno pitanje ili u okviru odluke o glavnoj stvari.

ČLANAK III.7.

Ostali pisani podnesci

Nakon savjetovanja sa strankama arbitražni sud odlučuje koje druge pisane podneske stranke moraju ili mogu podnijeti uz tužbeni zahtjev i odgovor na tužbu te određuje rok za njihovo podnošenje.

ČLANAK III.8.

Rokovi

1. Rokovi koje arbitražni sud odredi za dostavu pisanih dokumenata, uključujući tužbeni zahtjev i odgovor na tužbu, ne smiju biti dulji od 90 dana osim ako se stranke dogovore drukčije.
2. Arbitražni sud donosi konačnu odluku u roku od 12 mjeseci od datuma osnivanja. U posebno teškim iznimnim okolnostima arbitražni sud može produljiti taj rok za najviše tri mjeseca.
3. Rokovi iz stavaka 1. i 2. prepolovljuju se:
 - (a) na zahtjev tužitelja ili tuženika ako u roku od 30 dana od tog zahtjeva arbitražni sud nakon što sasluša drugu stranku odluči da je predmet hitan; ili
 - (b) ako se stranke tako dogovore.
4. U slučajevima iz članka 21. stavka 2. Protokola arbitražni sud donosi konačnu odluku u roku od šest mjeseci od datuma na koji su priopćene kompenzacijske mjere u skladu s člankom 21. stavkom 1. Protokola.

ČLANAK III.9.

Upućivanja predmeta Sudu Europske unije

1. Arbitražni sud upućuje predmet Sudu Europske unije u skladu s člankom 17. i člankom 20. stavkom 3. Protokola.

2. Arbitražni sud može uputiti predmet Sudu Europske unije u bilo kojem trenutku postupka ako može dovoljno precizno definirati pravni i činjenični kontekst predmeta i pravna pitanja koja proizlaze iz njega.

Postupak pred arbitražnim sudom suspendira se dok Sud Europske unije ne donese odluku.

3. Obje stranke mogu arbitražnom sudu podnijeti obrazloženi zahtjev za upućivanje predmeta Sudu Europske unije. Arbitražni sud odbija taj zahtjev ako smatra da nisu ispunjeni uvjeti za upućivanje predmeta Sudu Europske unije iz stavka 1. Ako arbitražni sud odbije zahtjev stranke za upućivanje predmeta Sudu Europske unije, dužan je to obrazložiti u odluci o glavnoj stvari.

4. Arbitražni sud upućuje predmet Sudu Europske unije slanjem obavijesti. Ta obavijest mora sadržavati barem sljedeće informacije:

(a) kratak opis spora;

(b) sporne pravne akte Unije i/ili odredbe Protokola; i

- (c) pojam iz prava Unije koji je potrebno tumačiti u skladu s člankom 17. stavkom 2. Protokola.

Arbitražni sud obavješćuje stranke o upućivanju predmeta Sudu Europske unije.

5. Sud Europske unije po analogiji primjenjuje interni poslovnik koji se primjenjuje na izvršavanje njegove nadležnosti za donošenje prethodne odluke o tumačenju Ugovorâ i akata institucija, tijela, ureda i agencija Unije.

6. Zastupnici i odvjetnici ovlašteni zastupati stranke pred arbitražnim sudom u skladu s člancima I.4., I.5., III.4. i III.5. ovlašteni su zastupati stranke pred Sudom Europske unije.

ČLANAK III.10.

Privremene mjere

1. U slučajevima iz članka 21. stavka 2. Protokola svaka stranka može u bilo kojoj fazi arbitražnog postupka podnijeti zahtjev za određivanje privremenih mjera u obliku suspenzije kompenzacijskih mjera.

2. U zahtjevu iz stavka 1. potrebno je navesti predmet spora, okolnosti zbog kojih postoji hitnost te činjenične i pravne razloge koji *prima facie* opravdavaju određivanje privremenih mjera koje su zatražene. Zahtjev mora sadržavati sve dostupne dokaze i dokazne prijedloge za opravdavanje određivanja privremenih mjera.

3. Stranka koja traži privremene mjere zahtjev šalje u pisanom obliku drugoj stranci i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda. Arbitražni sud određuje kratak rok u kojem druga stranka može podnijeti pisana ili usmena očitovanja.
4. Arbitražni sud donosi odluku o suspenziji osporavanih kompenzacijskih mjera u roku od mjesec dana od podnošenja zahtjeva iz stavka 1. ako se ispune sljedeći uvjeti:
- (a) arbitražni sud *prima facie* smatra zadovoljavajućim meritum predmeta stranke koja je zatražila privremene mjere;
 - (b) arbitražni sud smatra da bi stranka koja je zatražila privremene mjere pretrpjela ozbiljnu i nepopravljivu štetu do donošenja konačne odluke ako se kompenzacijske mjere ne suspendiraju; i
 - (c) šteta nanescna stranci koja je zatražila privremene mjere povezana s trenutačnom primjenom osporenih kompenzacijskih mjera premašuje interes trenutačne i djelotvorne primjene tih mjera.
5. Suspenzija postupka iz članka III.9. stavka 2. drugog podstavka ne primjenjuje se u postupku u skladu s ovim člankom.
6. Odluka koju arbitražni sud donese u skladu sa stavkom 4. ima samo privremeni učinak i ne dovodi u pitanje njegovu odluku o glavnoj stvari.

7. Suspenzija prestaje kad se donese konačna odluka u skladu s člankom 21. stavkom 2. Protokola, osim ako se u odluci arbitražnog suda u skladu sa stavkom 4. ovog članka odredi raniji datum.

8. Da bi se izbjegla svaka sumnja, za potrebe ovog članka podrazumijeva se da pri razmatranju interesa stranke koja je zatražila privremene mjere i druge stranke arbitražni sud uzima u obzir interese pojedinaca i gospodarskih subjekata stranaka, ali to ne znači da se tim pojedincima i gospodarskim subjektima pred njime dodjeljuje aktivna procesna legitimacija.

ČLANAK III.11.

Dokazi

1. Svaka stranka dostavlja dokaze o činjenicama na kojima temelji zahtjev ili obranu.

2. Arbitražni sud može na zahtjev stranke ili samoinicijativno od stranaka zatražiti relevantne informacije koje smatra nužnima i prikladnima. Arbitražni sud određuje rok do kojeg stranke moraju odgovoriti na njegov zahtjev.

3. Arbitražni sud može na zahtjev stranke ili samoinicijativno iz bilo kojeg izvora prikupljati informacije koje smatra prikladnima. Ako to smatra prikladnim, arbitražni sud može zatražiti i mišljenje stručnjaka u skladu s uvjetima koje su dogovorile stranke.

4. Sve informacije koje arbitražni sud pribavi na temelju ovog članka stavljaju se na raspolaganje strankama, a stranke mogu podnijeti primjedbe na te informacije arbitražnom sudu.
5. Nakon što zatraži mišljenje druge stranke, arbitražni sud donosi odgovarajuće mjere s obzirom na pitanja bilo koje stranke o zaštiti osobnih podataka, čuvanju poslovne tajne i legitimnim interesima povjerljivosti.
6. Arbitražni sud odlučuje o dopuštenosti, relevantnosti i snazi podnesenih dokaza.

ČLANAK III.12.

Rasprave

1. Ako se mora održati rasprava, arbitražni sud nakon savjetovanja sa strankama obavješćuje stranke dovoljno unaprijed o datumu, vremenu i mjestu održavanja rasprave.
2. Rasprava je javna, osim ako arbitražni sud po službenoj dužnosti ili na zahtjev stranaka zbog ozbiljnih razloga odluči drukčije.
3. Predsjednik arbitražnog suda vodi i potpisuje zapisnik sa svake rasprave. Samo je taj zapisnik vjerodostojan.

4. Arbitražni sud može odlučiti održati virtualnu raspravu u skladu s praksom Međunarodnog ureda. Stranke se o tome pravodobno obavješćuje. U tim se slučajevima primjenjuju stavak 1. *mutatis mutandis* i stavak 3.

ČLANAK III.13.

Neispunjavanje obveza

1. Ako tužitelj bez valjanog razloga ne podnese tužbeni zahtjev u roku koji je utvrđen u ovom Dodatku ili koji je odredio arbitražni sud, arbitražni sud nalaže okončanje arbitražnog postupka, osim ako postoje neriješena pitanja u pogledu kojih možda treba donijeti odluku i ako arbitražni sud to smatra primjerenim.

Ako tuženik bez valjanog razloga ne podnese odgovor na obavijest o arbitraži ili odgovor na tužbu u roku koji je utvrđen u ovom Dodatku ili koji je odredio arbitražni sud, arbitražni sud nalaže nastavak postupka, ali pritom ne smatra da taj izostanak odgovora znači prihvaćanje tužiteljevih navoda.

Drugi podstavak primjenjuje se i ako tužitelj ne podnese odgovor na protutužbu.

2. Ako se stranka propisno pozvana u skladu s člankom III.12. stavkom 1. ne pojavi na raspravi i ne dokaže da je imala valjan razlog za taj propust, arbitražni sud može nastaviti s arbitražom.

3. Ako stranka koju je arbitražni sud propisno pozvao da podnese dodatne dokaze to ne učini u zadanom roku i ne dokaže da je imala valjan razlog za taj propust, arbitražni sud može donijeti odluku na temelju raspoloživih dokaza.

ČLANAK III.14.

Okončanje postupka

1. Ako se dokaže da su stranke dobile razumnu priliku iznijeti svoje argumente, arbitražni sud može proglasiti okončanje postupka.

2. Ako to smatra potrebnim zbog iznimnih okolnosti, arbitražni sud može samoinicijativno ili na zahtjev stranke ponovno pokrenuti postupak u bilo kojem trenutku prije nego donese odluku.

POGLAVLJE IV.

ODLUKA

ČLANAK IV.1.

Odluke

Arbitražni sud nastoji odluke donositi konsenzusom. Međutim, ako se pokaže da odluku nije moguće donijeti konsenzusom, odluka arbitražnog suda donosi se većinom glasova arbitara.

ČLANAK IV.2.

Oblik i učinak odluke arbitražnog suda

1. Arbitražni sud može donositi zasebne odluke o različitim pitanjima u različito vrijeme.
2. Sve se odluke izdaju u pisanom obliku i u njima se navode razlozi na kojima se temelje. Odluke arbitražnog suda konačne su i obvezujuće za stranke.
3. Arbitri potpisuju odluku arbitražnog suda, koja mora sadržavati datum na koji je donesena i mjesto arbitraže. Primjerak odluke koju su potpisali arbitri dostavlja se strankama preko Međunarodnog ureda.

4. Međunarodni ured objavljuje odluku arbitražnog suda.

Pri objavi odluke arbitražnog suda Međunarodni ured pridržava se relevantnih pravila o zaštiti osobnih podataka, čuvanju profesionalne tajne i legitimnim interesima povjerljivosti.

Pravila iz drugog podstavka jednaka su za sve bilateralne sporazume u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje te za Sporazum o zdravlju, Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima i Sporazum o redovitom financijskom doprinosu Švicarske. Ta se pravila za potrebe Protokola donose i ažuriraju odlukom Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

5. Stranke bez odgode postupaju u skladu sa svim odlukama arbitražnog suda.

6. U slučajevima iz članka 20. stavka 2. Protokola, nakon što prikupi mišljenja stranaka, arbitražni sud u odluci o glavnoj stvari određuje razuman rok za postupanje u skladu s odlukom na temelju članka 20. stavka 5. Protokola, uzimajući u obzir unutarnje postupke stranaka.

ČLANAK IV.3.

Mjerodavno pravo, pravila tumačenja, posrednik

1. Mjerodavno pravo obuhvaća Protokol, pravne akte Unije na koje se u njemu upućuje i sva druga pravila međunarodnog prava relevantna za primjenu tih instrumenata.

2. Arbitražni sud odlučuje u skladu s pravilima tumačenja iz članka 17. Protokola.
3. Prijašnje odluke tijela za rješavanje sporova o proporcionalnosti kompenzacijskih mjera na temelju nekog od drugih bilateralnih sporazuma iz članka 21. stavka 2. Protokola obvezujuće su za arbitražni sud.
4. Arbitražni sud ne smije odlučivati kao posrednik ili *ex aequo et bono*.

ČLANAK IV.4.

Sporazumno rješenje ili drugi razlozi za okončanje postupka

1. Stranke mogu u bilo kojem trenutku sporazumno riješiti spor. Dogovore li rješenje, zajednički ga priopćuju arbitražnom sudu. Ako je za to rješenje potrebno odobrenje bilo koje od stranaka u skladu s relevantnim domaćim postupcima, u obavijesti se upućuje na to, a arbitražni se postupak suspendira. Ako takvo odobrenje nije potrebno odnosno nakon što se dostavi obavijest o završetku takvih domaćih postupaka, arbitražni se postupak zaključuje.
2. Ako tijekom postupka tužitelj pisanim putem obavijesti arbitražni sud da ne želi nastaviti postupak i ako do dana na koji arbitražni sud primi tu obavijest tuženik još nije poduzeo nikakve korake u okviru postupka, arbitražni sud izdaje rješenje o službenom okončanju postupka. Arbitražni sud odlučuje o troškovima, koje snosi tužitelj ako se to čini opravdanim s obzirom na ponašanje te stranke.

3. Ako prije donošenja odluke arbitražni sud zaključi da je nastavak postupka besmislen ili nemoguć iz bilo kojeg razloga osim onih iz stavaka 1. i 2., obavješćuje stranke o svojoj namjeri da donese rješenje o okončanju postupka.

Prvi podstavak ne primjenjuje se ako postoje neriješena pitanja u pogledu kojih možda treba donijeti odluku i ako arbitražni sud to smatra primjerenim.

4. Arbitražni sud strankama dostavlja primjerak rješenja o okončanju arbitražnog postupka ili odluke donesene sporazumno između stranaka s potpisom arbitara. Članak IV.2. stavci od 2. do 5. primjenjuju se na arbitražne odluke koje stranke donesu sporazumno.

ČLANAK IV.5.

Ispravak odluke arbitražnog suda

1. U roku od 30 dana od primitka odluke arbitražnog suda stranka može u obavijesti koju šalje drugoj stranci i arbitražnom sudu preko Međunarodnog ureda zatražiti od arbitražnog suda da u tekstu svoje odluke ispravi eventualne pogreške ili propuste u izračunu ili pisanju ili administrativne ili druge slične pogreške ili propuste. Ako smatra da je zahtjev opravdan, arbitražni sud izvršava odgovarajući ispravak u roku od 45 dana od primitka zahtjeva. Zahtjev nema suspenzivni učinak na rok iz članka IV.2. stavka 6.

2. Arbitražni sud može samoinicijativno izvršiti ispravke iz stavka 1. u roku od 30 dana od dostave odluke.

3. Ispravci iz stavka 1. ovog članka izvršavaju se u pisanom obliku i sastavni su dio odluke. Primjenjuje se članak IV.2. stavci od 2. do 5.

ČLANAK IV.6.

Naknade za rad arbitara

1. Naknade iz članka IV.7. moraju biti razumne s obzirom na složenost predmeta, vrijeme koje arbitri potroše na njega i sve ostale bitne okolnosti.

2. Utvrđuje se i prema potrebi ažurira popis dnevnih naknada i maksimalnog i minimalnog broja radnih sati, koji je zajednički za sve bilateralne sporazume u područjima povezanim s unutarnjim tržištem u kojima Švicarska sudjeluje te za Sporazum o zdravlju, Sporazum o trgovini poljoprivrednim proizvodima i Sporazum o redovitom financijskom doprinosu Švicarske. Taj se popis za potrebe Protokola donosi i ažurira odlukom Zajedničkog odbora za sigurnost hrane.

ČLANAK IV.7.

Troškovi

1. Svaka stranka snosi vlastite troškove i pola troškova arbitražnog suda.

2. Arbitražni sud navodi svoje troškove u odluci o glavnoj stvari. Ti troškovi obuhvaćaju isključivo:

- (a) naknade za rad arbitara, koje se navode zasebno za svakog arbitra i koje određuje arbitražni sud u skladu s člankom IV.6.;
- (b) putne i druge troškove arbitara; i
- (c) naknade i troškove Međunarodnog ureda.

3. Iznosi iz stavka 2. moraju biti razumni s obzirom na vrijednost i složenost spora, vrijeme koje su arbitri i svi stručnjaci koje je imenovao arbitražni sud potrošili na njega i sve druge bitne okolnosti.

ČLANAK IV.8.

Polog troškova

1. Na početku arbitraže Međunarodni ured može zatražiti od stranaka da polože jednake iznose kao predujam za troškove iz članka IV.7. stavka 2.

2. Tijekom arbitražnog postupka Međunarodni ured može od stranaka zatražiti dodatne pologe povrh onih iz stavka 1.

3. Svi iznosi koje stranke polože na temelju ovog članka uplaćuju se Međunarodnom uredu, koji ih isplaćuje kako bi pokrio stvarno nastale troškove, uključujući prije svega naknade koje se isplaćuju arbitrima i Međunarodnom uredu.

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

ČLANAK V.1.

Izmjene

Zajednički odbor za sigurnost hrane može odlukom donijeti izmjene ovog Dodatka.

POVLASTICE I IMUNITETI
EUROPSKE AGENCIJE ZA SIGURNOST HRANE

ČLANAK 1.

(odgovara članku 1. Protokola (br. 7))

Prostori i zgrade Europske agencije za sigurnost hrane (dalje u tekstu „Agencija”) nepovredivi su. Izuzete su od pretrage, rekvizicije, konfiskacije ili izvlaštenja. Vlasništvo i imovina Agencije ne mogu biti predmet upravnih ili sudskih mjera prisile bez odobrenja Suda Europske unije.

ČLANAK 2.

(odgovara članku 2. Protokola (br. 7))

Arhive Agencije nepovredive su.

ČLANAK 3.

(odgovara člancima 3. i 4. Protokola (br. 7))

1. Agencija, njezino vlasništvo, prihodi i ostala imovina oslobođeni su od svih izravnih poreza.
2. Roba i usluge koje se izvoze iz Švicarske za službenu upotrebu u Agenciji ili koje se pružaju Agenciji u Švicarskoj ne podliježu neizravnim carinama i porezima.
3. Oslobođenje od PDV-a odobrava se ako stvarna kupovna cijena robe i usluga navedenih na računu ili jednakovrijednom dokumentu ukupno iznosi najmanje 100 CHF (uključujući porez). Agencija je oslobođena od svih carina, zabrana i ograničenja pri uvozu i izvozu na predmete namijenjene njezinoj službenoj upotrebi; tako uvezene predmete ne smije se odlagati u Švicarskoj, ni uz naplatu ni besplatno, osim prema uvjetima koje odredi švicarska vlada.
4. Oslobođenje od PDV-a, trošarina i drugih neizravnih poreza odobrava se u obliku otpusta po predloženju švicarskih obrazaca predviđenih za tu svrhu dobavljaču robe ili pružatelju usluga.
5. Ne odobravaju se oslobođenja od poreza i davanja koja se plaćaju samo kao naknade za javne komunalne usluge.

ČLANAK 4.

(odgovara članku 5. Protokola (br. 7))

Pri službenoj komunikaciji i prijenosu svih svojih dokumenata Agencija u Švicarskoj uživa tretman koji ta država priznaje diplomatskim misijama.

Službena prepiska i ostala službena komunikacija Agencije ne podliježu cenzuri.

ČLANAK 5.

(odgovara članku 6. Protokola (br. 7))

Propusnica Unije koja se izdaje članovima i službenicima Agencije priznaje se kao valjana putna isprava na državnom području Švicarske. Te se propusnice izdaju dužnosnicima i ostalim službenicima prema uvjetima utvrđenima u Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Unije¹.

¹. Uredba br. 31 (EEZ), 11 (EZAE) o Pravilniku o osoblju za dužnosnike i Uvjetima zaposlenja ostalih službenika Europske ekonomske zajednice i Europske zajednice za atomsku energiju (SL 45, 14.6.1962., str. 1385.), uključujući sve naknadne izmjene.

ČLANAK 6.

(odgovara članku 10. Protokola (br. 7))

Predstavnici država članica Unije koji sudjeluju u radu Agencije, njihovi savjetnici i tehnički stručnjaci uživaju uobičajene povlastice, imunitete i olakšice pri obnašanju dužnosti i tijekom putovanja do ili iz mjesta sastajanja u Švicarskoj.

ČLANAK 7.

(odgovara članku 11. Protokola (br. 7))

Na državnom području Švicarske i neovisno o njihovu državljanstvu dužnosnici i ostali službenici Unije:

- (a) pridržavajući se odredaba Ugovorâ koje se s jedne strane odnose na propise o odgovornosti dužnosnika i ostalih službenika prema Uniji, a s druge na nadležnost Suda Europske unije u sporovima između Unije i njezinih dužnosnika i ostalih službenika, uživaju imunitet od sudskih postupaka u pogledu radnja koje oni poduzimaju u službenom svojstvu, uključujući izgovorene ili napisane riječi. Taj imunitet uživaju i nakon prestanka obnašanja dužnosti;
- (b) zajedno sa svojim bračnim drugovima i uzdržavanim članovima obitelji ne podliježu imigracijskim ograničenjima ni formalnostima za prijavu stranaca;

- (c) uživaju jednake olakšice koje se uobičajeno dodjeljuju dužnosnicima međunarodnih organizacija vezano uz monetarne ili devizne propise;
- (d) imaju pravo bez carine uvesti pokućstvo i druge predmete za osobnu upotrebu pri prvom preuzimanju dužnosti u Švicarskoj te pravo da ih nakon prestanka dužnosti u toj zemlji ponovno izvezu bez carina, u oba slučaja pridržavajući se uvjeta koje vlada Švicarske smatra nužnima;
- (e) imaju pravo bez carine uvesti motorno vozilo za osobnu upotrebu, kupljeno u zemlji svojeg posljednjeg boravišta ili u zemlji čiji su državljani pod uvjetima koji vrijede na unutarnjem tržištu te zemlje, te ga ponovno izvesti bez carine, u oba slučaja pridržavajući se uvjeta koje vlada Švicarske smatra nužnima.

ČLANAK 8.

(odgovara članku 12. Protokola (br. 7))

Dužnosnici i ostali službenici Agencije dužni su plaćati porez u korist Unije na plaće, nadnice i prihode koje im isplaćuje Agencija u skladu s uvjetima i postupkom utvrđenim u pravu Unije.

Oslobođeni su od plaćanja švicarskih saveznih, kantonskih i općinskih poreza na plaće, nadnice i prihode koje im isplaćuje Agencija.

ČLANAK 9.

(odgovara članku 13. Protokola (br. 7))

Pri primjeni poreza na dohodak, poreza na bogatstvo i poreza na nasljedstvo te pri primjeni konvencija o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sklopljenih između Švicarske i država članica Unije za dužnosnike i ostale službenike Agencije koji isključivo radi obnašanja svojih dužnosti u službi Agencije imaju boravište na državnom području Švicarske u svrhe oporezivanja u trenutku stupanja u službu Agencije smatra se u Švicarskoj i u zemlji njihove porezne rezidentnosti da su zadržali rezidentnost u potonjoj zemlji, pod uvjetom da je riječ o državi članici Unije. Ta se odredba primjenjuje i na bračnog druga ako se ne bavi vlastitim plaćenim zanimanjem i na djecu koju uzdržavaju i za koju skrbe osobe iz ovog članka.

Pokretna imovina koja pripada osobama iz prvog stavka i nalazi se u Švicarskoj oslobođena je u njoj od poreza na nasljedstvo; za takvu se imovinu pri izračunu tog poreza smatra, uz poštovanje prava trećih zemalja i moguće primjene odredaba međunarodnih konvencija o dvostrukom oporezivanju, da se nalazi u zemlji porezne rezidentnosti.

Pri primjeni odredaba ovog članka ne uzima se u obzir rezidentnost stečena isključivo zbog obnašanja dužnosti u službi drugih međunarodnih organizacija.

ČLANAK 10.

(odgovara članku 14. Protokola (br. 7))

U pravu Unije utvrđuje se sustav socijalne sigurnosti za dužnosnike i ostale službenike Unije.

Stoga dužnosnici i ostali službenici Agencije nisu obvezni biti članovi švicarskog sustava socijalne sigurnosti ako su već osigurani u sustavu socijalne sigurnosti za dužnosnike i ostale službenike Unije. Članovi obitelji članova osoblja Agencije koji žive u njihovu kućanstvu osigurani su u sustavu socijalne sigurnosti za dužnosnike i ostale službenike Unije ako nisu zaposleni kod drugog poslodavca osim Agencije i ne primaju socijalne naknade od države članice Unije ili Švicarske.

ČLANAK 11.

(odgovara članku 15. Protokola (br. 7))

U pravu Unije utvrđuju se kategorije dužnosnika i ostalih službenika Agencije na koje se djelomično ili potpuno primjenjuju odredbe članaka 7., 8. i 9.

Imena, razredi i adrese dužnosnika i ostalih službenika uključenih u takve kategorije periodično se dostavljaju Švicarskoj.

ČLANAK 12.

(odgovara članku 17. Protokola (br. 7))

Dužnosnicima i ostalim službenicima Agencije priznaju se povlastice, imuniteti i olakšice isključivo u interesu Agencije.

Agencija je dužna skinuti imunitet priznat dužnosniku ili drugom službeniku kad god smatra da skidanje tog imuniteta nije protivno interesima Agencije.

ČLANAK 13.

(odgovara članku 18. Protokola (br. 7))

U svrhu primjene Dodatka Agencija surađuje s nadležnim tijelima Švicarske ili predmetnih država članica Unije.”.
